

UNIVERZITET U SARAJEVU - FILOZOFSKI FAKULTET

Vijeće Fakulteta

Broj: 02-01/338

Sarajevo, 28. 9. 2021. godine

Na osnovu člana 58., 61. i 135. Zakona o visokom obrazovanju ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 33/17., 35/20. i 40/20.), člana 104. Statuta Univerziteta u Sarajevu, broj: 01-1093-3-1/18 od 28. 11. 2018. godine, mišljenja sekretara Fakulteta, broj: 03-02/634 od 23. 9. 2021. godine, Vijeće Fakulteta na 48. elektronskoj sjednici održanoj 28. 9. 2021. godine, *donijelo je*

ODLUKU

I

Usvajaju se, jednoglasno i bez primjedbi, **SILABUSI ZA ZIMSKI SEMESTAR STUDIJSKE 2021/2022. GODINE UNIVERZITETA U SARAJEVU - FILOZOFSKOG FAKULTETA.**

II

SILABUSI ZA ZIMSKI SEMESTAR STUDIJSKE 2021/2022. GODINE iz stava I. ove odluke sastavni su dio ove odluke.

Obrazloženje

Silabusi za zimski semestar studijske 2021/2022. godine sačinjeni su u skladu sa Planom realizacije nastave za studijsku 2021/2022. godinu i usvojenim izmjenama i dopunama (korekcijama), važećim nastavnim planovima i programima i u skladu sa članom 58. i 61. Zakona o visokom obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj: 33/17., 35/20. i 40/20.).

DOSTAVITI:

- ① Uz silabuse
2. Dekanu Fakulteta
3. Prodekanima Fakulteta x3
4. Sekretaru Fakulteta
5. Uz zapisnik
6. Arhiva

DEKAN FAKULTETA

Prof. dr. Muhamed Dželilović

**VIJEĆU FAKULTETA
OVDJE**

Na osnovu člana 126. Zakona o visokom obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 33/17.), člana 123. stav (1) Statuta Univerziteta u Sarajevu, broj: 01-1093-3-1/18 od 28. 11. 2018. godine i Instrukcije generalnog sekretara Univerziteta u Sarajevu o obaveznom sadržaju stručnog mišljenja sekretara OJ, broj: 0105-684/18 od 5. 2. 2018. godine, sekretar Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu daje sljedeće

MIŠLJENJE

za 48. e-sjednicu Vijeća Fakulteta zakazanu za 28. 9. 2021. godine

TAČKA: SILABUSI ZA ZIMSKI SEMESTAR STUDIJSKE 2021/2022. GODINE

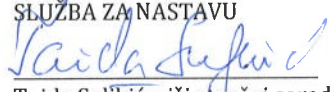
Obrazloženje

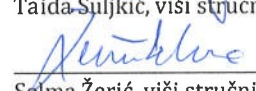
Silabusi za zimski semestar studijske 2021/2022. godine sačinjeni su u skladu sa Planom realizacije nastave za studijsku 2021/2022. godinu, korekcijama istog, važećim nastavnim planovima i programima i u skladu sa članom 58. i 61. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 33/17.).

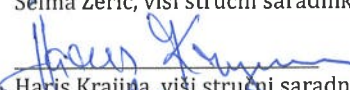
Sastavni dio mišljenja je Prijedlog odluke po navedenoj tački.

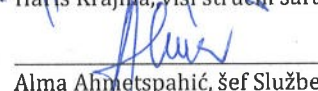
AKT SAČINILI

SLUŽBA ZA NASTAVU

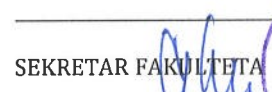

Taida Suljkić, viši stručni saradnik

Selma Žerić, viši stručni saradnik

Haris Krajina, viši stručni saradnik

Alma Ahmetpahić, šef Službe za nastavu

ŠEF STUDENTSKE SLUŽBE

SEKRETAR FAKULTETA

Azra Kreso, dipl. iur.

ODOBRILI

PRODEKAN ZA NASTAVU I STUDENTSKA PITANJA FAKULTETA

Prof. dr. Jadranka Kolenović-Đapo

PRODEKAN ZA FINANSIJSKO-ORGANIZACIJSKE POSLOVE FAKULTETA

PRODEKAN ZA NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD, MEĐUNARODNU AKADEMSKU SARADNJU I IZDAVAŠTVO FAKULTETA

Prof. dr. Amir Duranović

DOSTAVITI

1. Vijeću Fakulteta
2. Arhiva

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINE
UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET
02-04/17
21. 9. 21. god.

Sign. _____
21.09.21

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET
Odsjek za filozofiju

Broj:

Sarajevo, 13. 9. 2021. godine

VIJEĆU FAKULTETA

PREDMET: *Silabusi za zimski semestar studijske 2021/2022. godine*

Poštovani,

Obavještavamo Vas da su nastavnici Odsjeka za filozofiju dostavili sve silabuse za zimski semestar studijske 2021/2022. godine predviđene važećim Nastavnim planovima i programima i konačnim Planom nastave za studijsku 2021/2022. godinu.

Silabusi koji nisu dostavljeni za izborne predmete, bit će dostavljeni, ukoliko i kada se na iste prijave zainteresovani studenti.

Srdačno,

PREDSJEDNIK VIJEĆA ODSJEKA

Doc. dr. Kenan Šljivo

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET
02-04/147
21-9-2021
Datum:

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za filozofiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Logika sa metodologijom socioloških istraživanja - I (UVOD U LOGIKU)				
Šifra/kod	FIL FIL 103	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	7
Ciklus studija	Prvi (I)	Semestar	Prvi (I)	Ak. godina	2021 / 22
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Dr. Nijaz Ibrulj-redovni profesor			
	Kontakt podaci	Kabinet: 66 / I E-mail:nijaz.ibrulj@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 126	Termin konsultacija	Vidjeti raspored konsultacija za redovne i vanredne studente	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet:57/I Email:kenan.sljivo@ff.unsa.ba Telefon:00387 33 253-128	Termin konsultacija	Vidjeti raspored konsultacija za redovne i vanredne studente	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 3 sata; seminar _____; vježbe 3 sata				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Izlažu se centralne topike znanosti logike na području antičke i srednjevjekovne formalne logike. Obuhvaćeni su principi Platonove <i>dijalektike</i> (dihairesis, tehne dialektike), Aristotelove <i>analitike</i> (syllogistike), i <i>srednjevjekovne logike</i> (proprietas terminorum). Poduka iz elementarne logike o teorijama pojma, suda, zaključka, definicije, dokaza. Studenti dobijaju znanja o metodologiji kao znanosti o metodama znanstvenog istraživanja i kao znanstvenoj disciplini koja kritički ispituju i eksplicitno izlaže različite opće i posebne znanstvene metode. Sadržaj predmeta se izlaže u četiri sklopa: (I) Logika pojmova, (II) Logika termina, (III) Logika, metodologija deduktivnih znanosti i društvena ontologija, (IV) Razvoj logike u Bosni i Hercegovini				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta <i>Logika sa metodologijom socioloških istraživanja - I (Uvod u logiku)</i> je da studenti steknu pozitivno obrazovno znanje o činjenicama povezanim sa fundamentalnim konceptima formalne logike i s njihovom aplikacijom u različitim kontekstima modeliranim u prirodnim / životnim i artificijelnim / znanstvenim jezicima. Studenti se obučavaju za primjenu logičkih metoda u formuliranju, zaključivanju i dokazivanju tvrdnji o društvenim fenomenima i stanjima stvari kroz razumijevanje logike društvene fenomenologije.				

Ishodi učenja	Izučavanjem sadržaja <i>predmeta Logika sa metodologijom socioloških istraživanja – I (Uvod u logiku)</i> student stiče sljedeća znanja, vještine i kompetencije:
	<u>Znanje:</u> 1. Zna obrazovne pozitivne činjenice iz područja logike, posebno iz područja formalne deduktivne logike, srednjevjekovne logike, induktivne logike 2. Zna konstruirati pojam, sud, zaključak, dokaz i definiciju 3. Zna primijeniti figure silogizma u zaključivanju 4. Zna primijeniti tehniku pronalaska supozicija u zaključivanju i argumentaciji 5. Zna jasno i precizno formulisati i eksplicirati pojmove 6. Zna jasno i precizno koristiti različite vrste sudova u argumentaciji 7. Zna primijeniti deduktivnu metodu u argumentaciji 8. Zna primijeniti induktivnu metodu u istraživanju i argumentaciji
	<u>Vještine:</u> 1. Vješto konstruirati definiciju objekata, činjenica, fenomena, procesa, stanja stvari 2. Vješto konstruirati dokazni postupak i argumentaciju 3. Vješto otkriva pogreške u zaključivanju 4. Vješto otkriva sofizme, paralogizme i pogreške u dokazivanju 5. Vješto primjenjuje deduktivnu metodu 6. Vješto primjenjuje induktivnu metodu 7. Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju
	<u>Kompetencije</u> 1. <i>Obrazovne i pedagoške kompetencije:</i> profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili sarduje u obuci studenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije, posebno u području logike, odnosno simboličke i matematičke logike 2. <i>Naučne kompetencije:</i> u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu 3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> u oblasti humanističkih i društvenih nauka, samostalno vrši istraživanja i objavljuje rezultate u indeksiranim časopisima 4. <i>Metodološke kompetencije:</i> samostalno određuje primjenu zadovoljavajućih metoda kod disciplinarnih, inter-disciplinarnih, multi-disciplinarnih i trans-disciplinarnih istraživanja u području bihevioralnih znanosti. Primjenjuje konzorcij metodologija u integriranim projektima. 5. <i>Analitičke kompetencije:</i> daje samostalne analize datih podataka i formulira jasne i precizne informacije u različitim područjima društvenog života (politika, ekonomija, kultura, umjetnost,...) 6. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> promovira razumijevanje vrijednosti i univerzalnost logički valjane argumentacije u društvenom dijalogu

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Sklop I: Logika pojmova. Tema 1. Prolegomena. Logika u sistemu prirodnih i društvenih znanosti
2.	Tema 2. Temeljne logičke forme i kompleksne logičke strukture
3.	Tema 3. Teorija kategoričkog silogizma (Aristotel: <i>Prva analitika</i>)
4.	Tema 4. Osnovi silogistike: definicija i dokaza (Aristotel: <i>Druga analitika</i>)
5.	Tema 5. Teorija definicije. Tipovi logičkog koncepta identiteta u iskazu
6.	Tema 6. Terija primjene tipova predikacije (sinonimna, homonimna, paronimna)
7.	Tema 7. Rod. Vrsta. Razlika. Univer. akcidencija. Part. akcidencija (Porfirije: <i>Isagoge</i>)
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1
9.	Sklop II: Logika termina Tema 9. Proprietates Terminorum
10.	Tema 10. Significatio. Suppositio. Appelatio.
11.	Sklop III: Metodologija deduktivnih znanosti i društvena ontologija Tema 11. Logikai metodologija
12.	Tema 12. Kvalitativne metode istraživanja u društvenim znanostima)
13.	Tema 13. Kvantitativne metode istraživanja u društvenim znanostima
14.	Sklop IV: Razvoj logike u Bosni i Hercegovini Tema 14. Logička djela na latinskom i arapskom jeziku. Logička djela na bosanskom jeziku.
15.	TEST #2
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	1. Predavanja po tematskim sklopovima 2. Tematiziranje problema / problemskog sklopa 3. Pitanja i odgovori (Q&A) između sklopova 4. Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli diskurzivnih situacija) 5. Seminarski rad 6. Konsultacije 7. Elektronske konsultacije 8. Upotreba repozitorija BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). 9. Individualni dopunski kontakt sati / * 10. Uključivanje studenata u naučno-istraživački rad / ** * Studentima koji pokazu nadprosječne rezultate (prosjek ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) https://ziink.wordpress.com na Odsjeku za filozofiju i da objavljuju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja: <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Prisutnost</td><td>10</td><td>10</td></tr><tr><td>2.</td><td>Aktivnost</td><td>10</td><td>10</td></tr><tr><td>3.</td><td>Test 1</td><td>15</td><td>15</td></tr><tr><td>4.</td><td>Test 2</td><td>15</td><td>15</td></tr><tr><td>5.</td><td>Pismeni ispit</td><td>50</td><td>50</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table> Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način: • Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na završnom ispitu Napomena:	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prisutnost	10	10	2.	Aktivnost	10	10	3.	Test 1	15	15	4.	Test 2	15	15	5.	Pismeni ispit	50	50									Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Prisutnost	10	10																																		
2.	Aktivnost	10	10																																		
3.	Test 1	15	15																																		
4.	Test 2	15	15																																		
5.	Pismeni ispit	50	50																																		
Ukupno: 100 bodova			100%																																		

Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	<i>Obavezna</i> 1. Platon, <i>Parmenid</i>. Beograd, Bigz, 1973. 2. Aristotel. <i>Organon</i>. Beograd, Kultura, 9170. 3. Porfirije. <i>Isagoge</i>. Dijalog, Sarajevo, 2008. Prevod: Nijaz Ibrulj 4. Ernstu Tugendhat. <i>Uvod u jezičko-analitičku filozofiju</i>. Predavanja 1-7. Sarajevo 5. Nijaz Ibrlju: <i>Filozofija logike</i>. Sarajevo: Sarajevo Publishing, 1999. 6. Gajo Petrović: <i>Logika</i>. Zagreb: ŠKZ, 2020. 7. Milić, Vojin. <i>Sociološki metod</i>. Beograd, Nolit, 1978. 8. Ule, Andrej. <i>Znanost i realizam</i>. HFD. Zagreb, 1996. 9. Vujević, M. <i>Uvođenje u znanstveni rad u području društvenih znanosti</i>, Informator, Zagreb, 1983. 10. Zaječaranović, G. <i>Osnovi metodologije nauke</i> (drugo izdanje), Naučna knjiga, Beograd, 1973. 11. Kaplan, Abraham Jr., Wolf, Charles. <i>The Conduct of Inquiry. Methodology for Behavioral Science</i>-Transaction Publishers (1998)
	<i>Dodatna</i> 1. Nijaz Ibrulj. <i>Tipovi karakterizacije logičkog</i>. Sarajevo. Dijalog. 2. Nijaz Ibrulj. <i>Racionalna konstrukcija svijeta iz ontologije znaka</i>. Sarajevo. Dijalog 3. William and Marta Kneale. <i>Development of Logic</i>. London, 1978. 4. Quine, Willard Van Orman. <i>Methods of Logic</i>. 5. Creswell, John W. <i>Qualitative Inquiry and Research Design. Choosing among Five Approaches</i>, 2nd edition (2007) 6. Creswell, John W. <i>Research Design. Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches</i>-SAGE Publications, Inc (2009) 7. W. Lawrence Neuman. <i>Social Research Methods. Qualitative and Quantitative Approaches</i>-Pearson Education Limited (2013)

Napomene	Sva predviđena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) na stranici ACADEMIA ANALITICA (e-library). <u>https://academiaanalitica.wordpress.com/library/</u> ili na stranici BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). <u>http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7</u>
----------	--

<https://academiaanalitica.wordpress.com/library/>

<http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7>

H
H
H

Mohamed p

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za filozofiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	ANALITIČKA FILOZOFIJA - I				
Šifra/kod	FIL FIL 307	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	Filozofija i sociologija – 5 Jednoprjedmetni studij filozofije – 4 Filozofija i druga studijska grupa - 3
Ciklus studija	Prvi (I)	Semestar	Peti (V)	Ak. godina	2021 / 22
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Položen ispit iz predmeta: Logika sa metodologijom socioloških istraživanja - I (Simbolička logika) Logika sa metodologijom socioloških istraživanja – II (Filozofska logika).				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Dr.Nijaz Ibrulj, redovni profesor			
	Kontakt podaci	Kabinet: 66 / I Email:nijaz.ibrulj@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 126	Termin konsultacija	Vidjeti raspored konsultacija za redovne i vanredne studente	
Saradnik	Ime i prezime	Dr.Kenan Šljivo, vanredni profesor			
	Kontakt podaci	Kabinet:57/I Email:kenan.sljivo@ff.unsa.ba Telefon:00387 33 253-128	Termin konsultacija	Vidjeti raspored konsultacija za redovne i vanredne studente	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 2 sata; seminar: 0 sati; vježbe: 2 sata				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Sadržaj predmeta izlaže se kroz dva kontekstualno interaktivna sklopa. Kroz sklop I. (Filozofija logičkog atomizma) studenti se upoznaju s glavnim topikama analitičke filozofije u djelima osnivača analitičke filozofije Gottloba Fregea, Bertranda Russella, Ludwiga Wittgensteina i Rudolfa Carnapa. Ukazuje se na nužnu povezanost ove vrste filozofiranja o jezičkim svojstvima sa filozofijom matematike, sa tretiranjem iskaza kao logičke funkcije kojoj se treba odrediti istinosna vrijednost, odnosno značenje i smisao. Objašnjava se razlikovanje znaka i označenog, predmeta i funkcije, denotacije i denotiranog, određenog opisa i teorije tipova. Kroz sklop II (Primjena analitičke filozofije) studenti se upoznaju s glavnim pravcima i temeljnim filozofskim djelima unutar kojih analitička filozofija ulazi u interdisciplinarna područja povezujući kognitivnu psihologiju, kognitivnu lingvistiku, kognitivnu znanost, različite tipove logike (monotonijsku, fuzzy, devijantnu, situacijsku, epistemsku,...), informatiku, fuzzy semiotiku, i druge znanosti koje koriste različite metode i tehnike analiziranja logičke strukture iskaza, djelovanja, donošenja odluka, rješavanja problema, proizvodnje i				

	dizajniranja reprezentacijskih i identifikacijskih struktura. Filozofija logičkog atomizam i filozofija logičkog holizma se uzimaju kao najširi teorijski okviri unutar kojih se logika i jezik neposredno uzajamno određuju prema ontološkim i epistemološkim pretpostavkama mišljenja prirodnog i simboličkog svijeta.
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Osnovni cilj predmeta jeste da prezentira povezanost logičkih, kognitivnih, lingvističkih, epistemoloških i ontoloških aspekata one filozofije koja za svoj objekt i za svoje sredstvo uzima konceptualnu analizu različitih vrsta reprezentacije: od semantičkih i strukturalnih svojstava prirodnih jezika u svakodnevnom diskursu preko artificijelnih jezika u diskursu moderne tehnologije do jezika logičkog programiranja i semiotičkih modeliranja u kognitivnoj lingvistici. Studenti se osposobljavaju da koriste različite tehnike konceptualne analize u hijerarhijama logičkih, lingvističkih i ontoloških varijabli i da fiksiraju kontekst-senzitivne aspekte smisla i značenja reprezentacijskih struktura u logičkim, metalogičkim, lingvističkim i metalingvističkim transformacijama jednog sadržaja.
Ishodi učenja	Studiranjem predmeta Analitička filozofija-I student stiče određena znanja, vještine i kompetencije: <u>Znanja</u> 1. Zna pozitivne obrazovne činjenice o porijeklu i primjeni analitičke filozofije 2. Zna smisao, vrijednost i uotrebu jasne i precizne simboličke notacije u procesu mišljenja i izražavanja 3. Zna razlikovati hijerarhije i tipove diskursa, od objekat jezika do meta jezika 4. Zna otkriti i prepoznati semantičke paradokse u konstrukcijama iskaza koji mijesaju hijerarhije referencije i samo-referencije 5. Zna izvršiti karakterizaciju i vrednovati različite koncepte istine i istinosne vrijednosti iz relacije značenja i referencije <u>Vještine</u> 1. Vješto otkriva nekonzistentnost u formuliranju iskaza, tvrdnji, stavova, propozicija, zahtijeva, izjava u različitoj vrsti diskursa, verbalnoj i pisanoj komunikaciji (deklaracije, obligacije, izjave, molbe, žalbe, ugovori, sporazumi, presude, naučni radovi, izvještaji komisija, saopštenja,...) 2. Vješto primjenjuje kanonsku simboličku notaciju za rasvjetljavanje logičke strukture neprecizno formulisanih iskaza, nejasnih i nepreciznih informacija 3. Vješto prikuplja i analizira prikupljene podatke, vrši njihovu klasifikaciju i vrednovanje

	<u>Kompetencije</u> 1. <i>Obrazovne kompetencije</i>: profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili obuku strudenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije 2. <i>Naučne kompetencije</i>: u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu 3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: u oblasti humanističkih i društvenih nauka, samostalno vrši istraživanja i objavljuje rezultate u indeksiranim časopisima 4. <i>Analitičke kompetencije</i>: daje samostalne analize datih podataka i formulira jasne i precizne informacije u različitim područjima društvenog života (politika, ekonomija, kultura, umjetnost,...)
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Sklop I: Porijeklo analitičke filozofije Tema 1. Uvodna odredba analitičke filozofije. Centralne topike analitičke filozofije
2.	Tema 2. Generativna simbolička kombinatorika. Nededuktivni kategorički silogizam: tabele predikacije, atribucije, supstancijacije. <i>Reimundus Lullus: Ars Generalis Ultima (Ars Magna)</i>, (1305)
3.	Tema 3. Analitička simbolička kombinatorika (<i>Artis Meditandi seu Logica Inventiones</i>). <i>Gottfried Wilhelm Leibniz, Dissertatio de Arte Combinatoria</i>,... (1666). <i>Anasthasius Kircher, Ars Magna Sciendi sive Combinatorica</i>, 1669. <i>Syntaxes Artis Miabilis</i>.
4.	Tema 4. Kritika jezika života u djelima Gottloba Fregea Zahtjev za razlikovanjem broja i brojevnog oznake, znaka i označenog, smisla i značenja. Veza simboličke logike i analitičke filozofije: opća algebra i teorija skupova kao osnove simboličke logike
5.	Tema 5. Ideja o jeziku čistog mišljenja: kanonska notacija i logički calculus Koncept pojmovne kanonske notacije. Ideja o jeziku čistog mišljenja. Logički zakoni-zakoni čistog mišljenja i zakoni pojmovnog pisma .
6.	Tema 6. Ideja logičkog calculusa kao pojmovnog pisma (jezika čistog mišljenja) Temeljne postavke Fregeovog <i>Begriffsschrift</i>: tretiranje iskaza kao logičke funkcije (logička varijabla, predikativni dio). Transformacija suda (die Urteil) u stav (die Satz).
7.	Tema 7. Jezik kao logička slika svijeta (činjenica) Temeljne ideje <i>Logičko-filozofskog Tractatusa</i> Ludwiga Wittgensteina. Znakovni jezik. Koncept činjenice, stanja stvari, stvarnosti. Jezik kao logička slika svijeta.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata: Test 1.
9.	Tema 9. Russellov koncept logičke funkcije Bertrand Russell: Koncept logičke funkcije u <i>The principles of Mathematics</i> (1905). U djelu <i>Principia Mathematica</i> (1910), Bertrand Russell i Alfred North Whitehead:

	sinergija dva znanstvena područja: matematičkog (analitička geometrija, Cantorove teorija skupova) i logičkog (simboličke logike). Logička teorija tipova - sposobna za eliminaciju semantičkih paradoksa i logičkih kontradikcija.
10.	Tema 10. Logička konstrukcija svijeta teorijskog znanja od iskaza motrenja do teorijskih iskaza Analitička filozofija <i>kao teorija konstrukcije</i> i <i>rekonstrukcije</i> , odnosno kao teorija semiotičke transformacije i prevodjenja shemata u hijerarhijama jezika od njihove dekriptivne prema čistoj sintaksi. Rudolf Carnap: <i>Der Logische Aufbau der Welt</i>
11.	Tema 11. Analiza jezika i/ili Logika kao jezik znanosti. Objekt-jezik i meta-jezik u modelima referencije i inferencije Rudolf Carnap: <i>The logical Syntax of Language</i>
12.	Sklop II: Pravci razvoja analitičke filozofije Tema 12. Logičke i semantičke forme upotrebe jezika u različitim tipovima govornih činjenja. John R. Searle: <i>Speech Acts</i>
13.	Tema 13. Logičko-lingvistička interpretacija iskaza anomalijskog kauzaliteta između fizičkih djelovanja mentalnih stanja Donald Davidson: <i>Mental Events</i>
14.	Tema 14. Analitička filozofija u modelu analitičkog pragmatizma Dekompozicija vokabulara. Logika kao organon semantičke samosvijesti. Artificijelna inteligencija i analitički pragmatizam. Robert Brandom: <i>Between Saying and Doing: Towards an Analytic Pragmatism</i>
15.	Tema 15. Test 2.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	1. Predavanja po tematskim sklopovima 2. Tematiziranje problema / problemskog sklopa 3. Pitanja i odgovori (Q&A) između sklopova 4. Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli diskurzivnih situacija) 5. Seminarski rad 6. Konsultacije 7. Elektronske konsultacije 8. Upotreba repozitorija BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). 9. Individualni dopunski kontakt sati / *
---	--

	10. Uključivanje studenata u naučno-istraživački rad / ** * Studentima koji pokažu nadprosječne rezultate (prosjek ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) https://ziink.wordpress.com na Odsjeku za filozofiju i da objavljuju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače. ** Studentima izuzetno nadarenim za logiku i analitiku omogućit će se članstvo u društvu ACADEMIA ANALITICA – društvo za razvoj logike i analitičke filozofije u Bosni i Hercegovini https://academiaanalitica.wordpress.com/library/ i objavljivanje radova na engleskom jeziku u e-časopisu The Logical Foresight - Journal for Logic and Science																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja: <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Prisutnost</td><td>10</td><td>10</td></tr><tr><td>2.</td><td>Aktivnost</td><td>10</td><td>10</td></tr><tr><td>3.</td><td>Test 1</td><td>15</td><td>15</td></tr><tr><td>4.</td><td>Test 2</td><td>15</td><td>15</td></tr><tr><td>5.</td><td>Pismeni ispit</td><td>50</td><td>50</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table> Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način: • Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na ispitu •	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prisutnost	10	10	2.	Aktivnost	10	10	3.	Test 1	15	15	4.	Test 2	15	15	5.	Pismeni ispit	50	50									Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Prisutnost	10	10																																		
2.	Aktivnost	10	10																																		
3.	Test 1	15	15																																		
4.	Test 2	15	15																																		
5.	Pismeni ispit	50	50																																		
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.																																				

	<i>Obavezna</i> 1. Ibrulj, N. Filozofija logike. Sarajevo.Sarajevo-Publishing,1999 2. Ejvrum Štol: Analitička filozofija u dvadesetom veku. Beograd, 2005. 3. Ayer, Alfred: Filozofija u dvadesetom vijeku.Svjetlost, Sarajevo, 1990. 4. Tugendhat, E. Uvod u jezičkoanalitičku filozofiju. Sarajevo, Veselin Masleša, 1986 5. Frege,G. O smislu i značenju. U: Osnove aritmetike i drugi spisi. Zagreb: Kruzak, 2004. 6. Wittgestein, L.Logičko-filozofski traktat. Sarajevo. Veselin Masleša, 1987. 7. Dummitt, Michael (1992): The Origins of Analytic Philosophy. 8. Glock, Hans-Johann, edit.,(1997): The Rise of Analytic Philosophy. Blackwell Publishers. Reprinted 1999. 9. Prevedeni tekstovi u časopisu <i>SOPHOS</i> (Austin, Quine, Davidson)
Literatura	<i>Dodatna</i> 1. Martinich, A.P. and Sosa, David (2001): Analytic Philosophy:an anthology. Blackwell Publishers. 2. Brandom, Robert B.: Between Saying and Doing. 3. Strawson, Analiza i metafizika. 4. Austin, How to do things with words. 5. Strawson, Individuals 6. Carnap, R. The Logical Syntax of Language. Harcourt, Brace, New York, 1937. 7. Carnap, R. Der logische Aufbau der Welt. Berlin, 1928. 8. Quine, W.V.O. Philosophy of Logic.New York.Prentice-Hall, 1970. 9. Sorell, Tom and Rogers, G.A.J., edit., (2005): Analytic philosophy and history of philosophy. Oxford University Press. 10. MARTINICH, A.P. and SOSA, DAVID, Edit.(2001): Blackwell Companions to Philosophy. A Companion to Analytic Philosophy. Blackwell Publishers. 11. Kenny, Anthony (2000): Frege: An Introduction to the Founder of Modern Analytic Philosophy. Blackwell Publishers. 12. The Collected Works of Ludwig Wittgenstein. Copyright © Blackwell Publishers 1998. First published 1961. Second edition 1979. Reprinted 1998. Blackwell Publishers Ltd, 108 Cowley Road, Oxford OX4 1JFUK. Blackwell Publishers Inc. 350 Main Street, Malden, Massachusetts 02148 USA 13. Follesdal, Dagfinn: Analytic Philosophy: What Is It And Why Should One Engage In It ? In: Glock, Hans-Johann: The Rise of Analytic Philosophy. Blackwell Publishers, 1997, 1999. pp. 1-16.

Napomene

Sva predviđena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) na stranici ACADEMIA ANALITICA (e-library).

<https://academiaanalitica.wordpress.com/library/>

ili na stranici BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij).

<http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7>

Three handwritten signatures in blue ink are located to the right of the text box. The top signature is a stylized, cursive name. The middle signature is a more fluid, cursive name. The bottom signature is a cursive name that appears to be 'Gloher' followed by a flourish.

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za filozofiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Logika sa metodologijom socioloških istraživanja –II [FILOZOFSKA LOGIKA]				
Šifra/kod	FIL FIL 402	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	8
Ciklus studija	Drugi (II)	Semestar	Prvi (I)	Ak. godina	2021 / 22
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Dr. Nijaz Ibrulj, redovni profesor			
	Kontakt podaci	Kabinet: 66 / I E-mail:nijaz.ibrulj@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 126	Termin konsultacija	Vidjeti raspored konsultacija za redovne i vanredne studente	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 3 sata; seminar: 0; vježbe: 3 sata				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Studenti se najprije upoznaju s idejom transcendentalne logike I.Kanta (Kritika čistog uma) i spekulativne logike G.W.F. Hegela (Znanost logike). Razlika između ontoloških i epistemoloških pretpostavki ova dva filozofska sistema pokazuje se kao razlika u metodu mišljenja. Na razlici nastaloj u ovoj tradiciji mišljenja nastavlja se istraživanje filozofske logike u diskursu transcendentalnih kategorija doživljaja, evidencije, čiste istine (Huserl) koja se zasniva u samom aktu spoznaje-u ideji kao takvoj koja utemeljuje svoje fenomenološke modele. U pravcu sasvjetljavanja novih mogućnosti razumjevanja logičkog instrumentarija uvodi se u kolegiji ekspliciranje statusa logike i njenih koncepata u teorijama moderne znanosti. Analizira se induktivna i deduktivna metoda, metoda analize i sinteze, metoda apstrakcije i konkretizacije, metoda generalizacija i specijalizacije, dokazivanja i opovrgavanja, metoda klasifikacije, metoda deskripcije, metod kompilacije , komparativna metoda, statistička metoda, matematička metoda, metode modeliranja itd.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Osnovni cilj predmeta Logika sa metodologijom socioloških istraživanja - II [Filozofska logika] jeste da studente upozna s glavnim konceptima filozofske logike i logičkim teorijama onih filozofskih sistema koji su nastali na različitim pristupima sadržaju i formi mišljenja, od epistemološko-transcendentalnog preko dijalektičko-spekulativnog do matematsko-simboličkog i lingvističko-transcendentalnog.				

Ishodi učenja	Izučavanjem sadržaja <i>predmeta Logika sa metodologijom socioloških istraživanja – II (Filozofska logika)</i> student stiče sljedeća znanja, vještine i kompetencije: <u>Znanje:</u> 1. Zna obrazovne pozitivne činjenice iz područja filozofske logike, odnosno onih filozofskih sistema koji su producirali epistemološki orijentiranu logiku 2. Zna principe epistemološki orijentirane logike 3. Zna konceptualnu mrežu i doktrinarnu osnovu transcendentalne filozofije i njihovu transformaciju u hermeneutički orijentiranu filozofiju i analitičku filozofiju 4. Zna konceptualnu mrežu i doktrinarnu osnovu dijalektičke logike i fenomenologije duha 5. Zna porijeklo i razvoj ideje naučne filozofije, odnosno modele logike i epistemologije naučne filozofije 6. Zna porijeklo i razvoj fenomenološke metode u filozofiji <u>Vještine:</u> 1. Vješto vrši koristi strategije transcendentalne i dijalektičke filozofije u kritičkom promišljanju društvenih fenomena 2. Vješto koristi strategije pragmatizma u kritičkom promišljanju teorijskih stavova spekulativne filozofije 3. Vješto analizira društvene fenomene primjenom fenomenoloških istraživanja 4. Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju <u>Kompetencije</u> 1. <i>Obrazovne i pedagoške kompetencije:</i> profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili sarduje u obuci studenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije, posebno u području logike, odnosno simboličke i matematičke logike 2. <i>Naučne kompetencije:</i> u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu 3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> u oblasti humanističkih i društvenih nauka, samostalno vrši istraživanja i objavljuje rezultate u indeksiranim časopisima 4. <i>Metodološke kompetencije:</i> samostalno određuje primjenu zadovoljavajućih metoda kod disciplinarnih, inter-disciplinarnih, multi-disciplinarnih i trans-disciplinarnih istraživanja u području bihevioralnih znanosti. Primjenjuje konzorcij metodologija u integriranim projektima.

	5. <i>Analitičke kompetencije</i>: daje samostalne analize datih podataka i formulira jasne i precizne informacije u različitim područjima društvenog života (politika, ekonomija, kultura, umjetnost,...) 6. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: promovira razumijevanje vrijednosti i univerzalnost logički valjane argumenatcije u društvenom dijalogu
--	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Sklop I: Ideja transcendentale logike Tema 1. Kantov koncept transcendentale dedukcije i mogućeg iskustva
2.	Tema 2. Trancendentalna logika i transcendentalna analitika
3.	Tema 3. Transcendentalna dijalektika
4.	Sklop II: Dijalektička – spekulativna logika Tema 4. Logika kao znanost o čistoj ideji.
5.	Tema 5. Odnos subjekta i predikata u dijalektičkoj logici
6.	Tema 6. Kretanje i rad pojma: odnos metode i sadržaja
7.	Tema 7. Negativna dijalektika i njena kritika
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1
9.	Tema 9. Sistem apsolutnog znanja
10.	Sklop III: Fenomenološka analiza i čista logika Tema 10. Transcendentalna evidencija za logiku doživljaja
11.	Tema 11: Logička istraživanja
12.	Tema 12 Jedinstvo znanosti kao jedinstvo dovršene teorije.
13.	Sklop IV: Logika naučnog otkrića Tema 13. Shvatanje nauke kao kosmologije.
14.	Tema 14. Logika kao pragmatička teorija znanstvenog istraživanja

15.	Tema 15. TEST #2
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	1. Predavanja po tematskim sklopovima 2. Tematiziranje problema / problemskog sklopa 3. Pitanja i odgovori (Q&A) između sklopova 4. Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli diskurzivnih situacija) 5. Seminarski rad 6. Konsultacije 7. Elektronske konsultacije 8. Upotreba repozitorija BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). 9. Individualni dopunski kontakt sati / * 10. Uključivanje studenata u naučno-istraživački rad / ** * Studentima koji pokažu nadprosječne rezultate (prosjek ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) https://ziink.wordpress.com na Odsjeku za filozofiju i da objavljuju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače. ** Studentima izuzetno nadarenim za logiku i analitiku omogućit će se članstvo u društvu ACADEMIA ANALITICA – društvo za razvoj logike i analitičke filozofije u Bosni i Hercegovini https://academiaanalitica.wordpress.com/library/ i objavljivanje radova na engleskom jeziku u e-časopisu The Logical Foresight - Journal for Logic and Science
---	--

Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:			
	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
	1.	Prisutnost	10	10
	2.	Aktivnost	10	10
	3.	Test 1	15	15
	4.	Test 2	15	15
	5.	Pismeni ispit	50	50
	Ukupno: 100 bodova			100%
Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:				
• Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na završnom ispitu				
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:			
	a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.			
Literatura	Obavezna			
	1. N. Ibrulj. (1999): <i>Filozofija logike</i>. Sarajevo: Sarajevo-Publishing. 2. I.Kant. <i>Kritika čistog uma</i>. Zagreb, 1984. 3. G.W.F.Hegel, <i>Znanost logike</i>. I-III. Zagreb 2003. 4. E.Husserl. <i>Logička istraživanja</i>. Zagreb, 2005. 5. Dewey, John. <i>Logika-Teorija istraživanja</i>. Beograd.Nolit. 1962. 6. Popper, K.: <i>Logika naučnog otkrića</i>. Beograd, Nolit, 1973. 7. Kuhn, Thomas. <i>Struktura naučnih revolucija</i>. Beograd, Nolit, 1974.			
	Dodatna			
1. N. Ibrulj, <i>Stoljeće rearanžiranja</i>. Sarajevo: Filozofsko društvo theoria, 2005. 2. Comte, Auguste. <i>Kurs pozitivne filozofije</i>. 1989. 3. Weber, Max. <i>Metodologija društvenih nauka</i>. Zagreb, globus, 1989. 4. Durkheim, Emile. <i>Pravila sociološke metode</i>. Beograd, 1963.				

Napomene

Sva predviđena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) na stranici ACADEMIA ANALITICA (e-library).

<https://academiaanalitica.wordpress.com/library/>

ili na stranici BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij).

<http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7>

Three handwritten signatures in blue ink are located to the right of the text box. The top signature is a stylized 'H' followed by a flourish. The middle signature is a more complex, cursive script. The bottom signature appears to be 'Shaher Sejo'.

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za filozofiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	UVOD U KOGNITIVNU ZNANOST				
Šifra/kod	FIL FIL 504	Status (obavezni ili izborni)	Izborni	ECTS	3
Ciklus studija	Drugi (II)	Semestar	Trći (III)	Ak. godina	2021 / 22
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave					
Nastavnik	Ime i prezime	Dr. Nijaz Ibrulj, redovni profesor			
	Kontakt podaci	Kabinet: 66 / I E-mail:nijaz.ibrulj@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 126	Termin konsultacija	Vidjeti raspored konsultacija za redovne i vanredne studente	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet:57/I Email:kenan.sljivo@ff.unsa.ba Telefon:00387 33 253-128	Termin konsultacija	Vidjeti raspored konsultacija za redovne i vanredne studente	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 1 sat; semina: 0; vježbe: 1 sat				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Kroz izlaganje sadržaja predmeta pokazuje se šta znači svjesno djelovanje/činjenje i kako se verbalno interpretiraju svjesne intencije u semantičkom i strukturalnom području jezika. Bit će pokazano kako se odnose mentalne reakcije i mentalne reprezentacije, kao i jezičke konstrukcije i jezičke reprezentacije prema realnim stanjima i procesima. Nakon toga će se eksplicirati u širem području istraživanja šta su i kako se odnose inteligentni fizički sistemi koji upotrebljavaju simboličku reprezentaciju i operiraju po određenim algoritmima. Studente je potrebno upoznati s računarskim i neurobiološkim modelom prirodne inteligencije te sa funkcionalističkim interpretacijama komunikacije među ljudima kao odnosa između intencionalnih sistema.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Osnovni cilj predmeta <i>Uvod u kognitivnu znanost</i> jeste upoznati studente sa savremenim filozofskim istraživanjma spoznaje koja se bave s arhitekturom i funkcijama ljudskog uma u kontekstu holizma mentalnog. Studiranjem ovih tema student otkrivaju bit mentalnih procesa (mišljenje, vjerovanje, nadanje, željenje, strahovanje, očekivanje, predviđanje, naslućivanje) i intencionalnu strukturu ljudskih djelovanja (primarni razlozi: uvjerenja, želje).				

Ishodi učenja	Izučavanjem predmeta Uvod u kognitivnu znanost student stječi određena znanja, vještine i kompetencije: <u>Znanje:</u> 1. Zna pozitivne obrazovne činjenice o nastanku i razvoju kognitivne znanosti i njene veze sa filozofijom uma 2. Zna prednosti interdisciplinarnog karaktera znanstvenih istraživanja ljudskih kognitivnih sposobnosti 3. Poznavanje područja i metoda koje spadaju u kognitivnu znanost (Konzorcij znanosti.Konzorcij metoda.Konzorcij teorija.Konzorcij hipoteza.). 4. Razumijevanje primjene konzorcija metoda i konzorcija hipoteza u znanosti (važnost interdisciplinarnog pristupa) 5. Posjeduje znanje o kognitivnoj arhitekturi ljudskog duha / uma I njenoj vezi sa neurobiološkim procesima mozga 6. Zna sadržaj i formu teorijskih i eksperimentalnih modela nižih kognitivnih procesa 7. Zna sadržaj teorija o arhitekturi i funkcijama uma. 8. Zna sadržaj i formu modela viših kognitivnih procesa 9. Zna karakteristike računarskog modela uma (uloga računarske znanosti i računarske tehnologije u simulaciji kognitivnih procesa) 10. Zna principe logičkog programiranja i artificijelne inteligencije 11. Zna različite teorije o funkcioniranju mentalnih procesa (serijski distribuirani procesi-klasična Neumanova teorija, konekcionista teorija –paralelno distribuirani procesi (PDP). 12. Zna karakteristike neurobiološkog modela uma 13. Zna funkcionalni odnos mentalnih i jezičkih procesa 14. Zna različite karakterizacije inteligencije kod životinja. <u>Vještine:</u> 1. Vješto otkriva inteligentno ponašanje u društvenom kontekstu 2. Vješto koristi znanja o manipulaciji simboličkim strukturama i daje uspješnu reprezentaciju i identifikaciju fenomena 3. Vješto komunicira s učesnicima u edukaciji, u naučnim i istraživačkim timovima, u poslovnom i radnom okruženju <u>Kompetencije</u> 1. <i>Obrazovne i pedagoške kompetencije:</i> profesionalno i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili sarađuje u obuci studenata na univerzitetskom nivou za oblast filozofije, posebno u području filozofije, filozofije jezika, analitičkog pragmatizma, 2. <i>Naučne kompetencije:</i> u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluje u naučno-istraživačkom radu, u evropskim projektima, u projektima od značaja za lokalnu zajednicu 3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> u oblasti humanističkih i društvenih nauka, samostalno vrši istraživanja i objavljuje rezultate u indeksiranim časopisima
---------------	--

	4. <i>Metodološke kompetencije</i>: samostalno određuje primjenu zadovoljavajućih metoda kod disciplinarnih, inter-disciplinarnih, multi-disciplinarnih i trans-disciplinarnih istraživanja u području bihevioralnih znanosti. Primjenjuje konzorcij metodologija u integriranim projektima. 5. <i>Analitičke kompetencije</i>: daje samostalne analize datih podataka i formulira jasne i precizne informacije u različitim područjima društvenog života (politika, ekonomija, kultura, umjetnost,...) 6. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: primjenjuje znanja o semantičkim, strukturalnim i pragmatičkim svojstvima jezika za razumijevanje psiholoških, kognitivnih, emotivnih stanja društvenih aktera u komunikaciji
--	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Sklop I: Interdisciplinarni karakter kognitivne znanosti Tema 1. Šta je kognitivna znanost?
2.	Tema 2. Kognitivna psihologija i inteligencija
3.	Tema 3. Karakterizacija prirodne inteligencije
4.	Tema 4. Klasični kognitivizam
5.	Sklop III: Arhitektura i funkcije duha Tema 5. Teorija jedinstva mozga i uma
6.	Tema 6. Naturalistička epistemologija i kognitivna znanost
7.	Sklop IV: Kognitivna neuropsihologija Tema 7. Funkcija cerebralnih zona mozga u sistemu kognitivnih funkcija
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1
9.	Tema 9. Kognitivna lingvistika
10.	Sklop V: Računarski model uma Tema 10. Artificijelna inteligencija (AI)
11.	Tema 11. Ideja inteligentnog stroja: Turingov test
12.	Tema 12. Holistički kognitivizam. Konekcionizam

13.	Tema 13. Neurobiološki model uma. Neuronske mreže. Određenje inteligencije kao sposobnosti zasnovane na znanju
14.	Tema 14. Koncept vještačke neuronske mreže (VNM).
15.	TEST #2
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	1. Predavanja po tematskim sklopovima 2. Tematiziranje problema / problemskog sklopa 3. Pitanja i odgovori (Q&A) između sklopova 4. Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli diskurzivnih situacija) 5. Seminarski rad 6. Konsultacije 7. Elektronske konsultacije 8. Upotreba repozitorija BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij). 9. Individualni dopunski kontakt sati / * 10. Uključivanje studenata u naučno-istraživački rad / **																																								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja: <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>2.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>3.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>4.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>5.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: _____ bodova</td><td>100%</td></tr></table> Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.				2.				3.				4.				5.																Ukupno: _____ bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																						
1.																																									
2.																																									
3.																																									
4.																																									
5.																																									
Ukupno: _____ bodova			100%																																						

	• Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na završnom ispitu
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	<i>Obavezna</i> 1. Šoljan, Nikola i Kovačević, Melita (ed.) (1991): <i>Kognitivna znannost: novi razvoji u psihologiji i edukaciji</i>. Zagreb: Školske novine. 2. Ibrulj, Nijaz: <i>Kognitivni aspekti obrazovanja u humanističkim znanostima</i>. U: N. Ibrulj (2005): <i>Stoljeće rearanžiranja</i>. Filozofsko društvo Theoria. Sarajevo. 3. Ibrulj, Nijaz (2008): <i>Uvod u kognitivnu znanost</i>. Skripta za student post-diplomskog studija. www.academia-analitica.org 4. John R. Searle. (1992): <i>The Rediscovery of Mind</i>. MIT Press 5. John R. Searle (1984): <i>Minds, Brains, and Programs</i>. Harvard University Press. 6. Kosslyn, Stephen M. (1996): <i>Image and Brain</i>. Cambridge, Massachusetts, London, England: MIT Press. 7. Churchland, Patricia Smith (1988): <i>Neurophilosophy. Toward a Unified Science of the Mind-Brain</i>. Cambridge, Massachusetts, London, England: MIT Press. <i>Dodatna</i> 1. Anderson, John R. (1995): <i>Cognitive Psychology and its Implications</i>. Fourth Edition. New York: W. H. Freeman and Company.

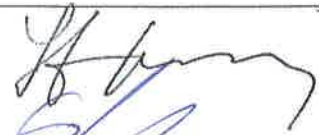
Napomene

Sva predviđena literatura može se dobiti u elektronskom obliku (pdf format) na stranici ACADEMIA ANALITICA (e-library).

<https://academiaanalitica.wordpress.com/library/>

ili na stranici BISER (Bibliotečki Sarajevski Elektronički Repozitorij).

<http://biser.ff.unsa.ba/course/index.php?categoryid=7>

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET
SARAJEVO
Broj: 22-04/42
Datum: 21. 9. 2021. god.

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za filozofiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Estetika I				
Šifra/kod	FIL FIL 204	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	4/5
Ciklus studija	Prvi	Semestar	Treći (III)	Ak. godina	2021/22.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Status studenta na jednopredmetnom ili dvopredmetnom studiju filozofije				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Samir Arnautović			
	Kontakt podaci	Kabinet: 68 / I E-mail: arnautovicunsa@gmail.com Telefon: 033 253 118	Termin konsultacija	Prema rasporedu i u dogovoru sa studentima	
Saradnik	Ime i prezime	-			
	Kontakt podaci	-	Termin konsultacija	-	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 2 sata; seminar: 0 sati; vježbe: 2 sata				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Studenti će biti upoznati sa principima centralnih estetičkih teorija i njihove temeljne problemske orijentacije. Dalje, studenti se informiraju o temeljnim principima i pojmovima estetike kao zasebne filozofske discipline. Razlikuju se koncepti lijepog, ugodnog, forme, sadržaja, umjetnosti, itd. Poseban akcenat se stavlja na estetičko određenje umjetnosti i umjetničkog djela kao rezultata jedinstvenog integrala ljudskih refleksivnih, imaginativnih, emotivnih, itd. izražajnih činova koji stvaraju zasebne kosmose simboličkih relacija podložnih najrazličitijim razumijevanjima i interpretacijama. U tematiziranju ovih problema pravi se razlika između estetike i filozofije umjetnosti, kao komplementarnih ali ipak različitih načina promišljanja umjetničkog djela.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Nastavni predmet estetika ima cilj široko raskrivati problematiku estetike s obzirom na temeljna pitanja filozofije. Student se upoznaju sa glavnim pravcima estetike kao refleksivne prakse o lijepom u umjetnosti i prirodi. Stoga se posebno tematizira odnos estetike prema pojmu <i>lijepo</i> . Student se, dalje, upoznaju sa pojmom umjetnosti i sa različitim medijima umjetničkog stvaralaštva.				

Ishodi učenja	1. Razumijevanje mjesta i uloge estetike u širem filozofijskom spektru 2. Razumijevanje predmeta estetičke misli 3. Razumijevanje glavnih karakteristika tradicionalne estetike 4. Poznavanje glavnih topika različitih estetičkih pravaca i teorija 5. Razumijevanje centralnih estetičkih pojmova: lijepo, ugodno, forma, itd. 6. Razumijevanje pojma <i>umjetnost</i>. 7. Razumijevanje pojma <i>umjetnik- stvaralac</i>.
---------------	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica (Predavanja i vježbe)
1.	Određenje estetike, filozofije umjetnosti i pojam umjetničkog djela. Problem estetskog
2.	Filozofija i estetika kroz povijest
3.	Filozofija i umjetnost
4.	Filozofija umjetnosti
5.	Antička misao o umjetnosti u filozofiji i općim shvatanjima
6.	Umjetnost u filozofskim sistemima i filozofijskom problematiziranju
7.	Estetika, estetsko, estetičko
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1
9.	Aksiologija i estetika
10.	Povijesno duhovni uvjeti nastanka estetike kao posebne filozofske discipline
11.	A. Baumgarten- utemeljitelj estetike
12.	Lijepo i umjetnost kao predmet estetike: od antike preko srednjeg vijeka do novovjekovne estetike
13.	Kantovo razumijevanje estetskog

14.	Osnovni pojmovi Kantove estetike
15.	Osjetilno i razumsko: estetika i umjetnost
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja po tematskim sklopovima Pitanja i odgovori (A&Q) između sklopova Vježbe (analiza izabranih topika, konstrukcija primjera upotrebe logičkih struktura u diskursu, heuristički modeli)																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja: <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Prisutnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>2.</td><td>Aktivnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>3.</td><td>Test 1</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>4.</td><td>Test 2</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>5.</td><td>Završni ispit</td><td>30</td><td>50%</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table> Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način: • Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na ispitu Napomena: Ukoliko u toku semestra/studijske godine bude organiziran znanstveni skup iz oblasti filozofije, sati predavanja će biti zamijenjeni prisutnošću i sudjelovanju na	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prisutnost	10	10%	2.	Aktivnost	10	10%	3.	Test 1	15	15%	4.	Test 2	15	15%	5.	Završni ispit	30	50%									Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Prisutnost	10	10%																																		
2.	Aktivnost	10	10%																																		
3.	Test 1	15	15%																																		
4.	Test 2	15	15%																																		
5.	Završni ispit	30	50%																																		
Ukupno: 100 bodova			100%																																		

	skupu.
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	<i>Obavezna:</i> 1. K. Gilbert, H. Khun. (1969): Istorija estetike. Beograd: Kultura. 2. Aristotel, O pjesničkom umijeću 3. Imanuel Kant, O lijepom i uzvišenom 4. N. Hartman. (1968): Estetika. Beograd: Kultura. 5. M. Heidegger. (1982): Mišljenje i pevanje. Beograd: Nolit. 6. M. Heidegger, Izvor umjetničkog djela 7. Jacques Derrida. (1988): Istina u slikarstvu. Sarajevo: Svjetlost <i>Dodatna:</i> 1. Arthur C. Danto. (1997): Preobražaj svakidašnjeg. Zagreb: Kruzak 2. Immanuel Kant, Kritika moći suđenja
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Filozofija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Historija filozofije III				
Šifra/kod	FIH. FIH. 301	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	9
Ciklus studija	I	Semestar	A	Ak. godina	2021/22
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Položena <i>Historija filozofije II 1 i II 2</i>				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski, srpski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Samir Arnautović			
	Kontakt podaci	Kabinet: 68 E-mail: arnautovicusa@gmail.com Telefon: 253 118	Termin konsultacija	Ponedjeljak, 11-14 Utorak, 12-14	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Termin konsultacija			
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 4	seminar	vježbe 4		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Zadatak realizacije nastave na ovom predmetu je studente upoznati sa temeljnim značenjima filozofije njemačkog idealizma i nekim aspektima recepcije ove filozofije. Ovdje je osnovno težište stavljeno na <i>Kritiku čistog uma</i> i <i>Kritiku moći suđenja</i>, temeljna Kantova djela. Razumijevanje povijesno-filozofskog značaja ovih knjiga, jeste osnovni zadatak koji se stavlja pred studente na početku petog semestra. Nakon razumijevanja osnova metafizike Immanuela Kanta, student se upućuje na razmatranje poslijekantovske filozofije, prije svega Fichteove filozofije, koja se interpretira u ontološko značenju transcendentale logike ovog filozofa. Schellingova filozofija, kao vrh transcendentale filozofije, ali i njemačkog idealizma u cjelosti, na jednoj strani se interpretira kao u osnovi eksplikacija Kantove transcendentale filozofije, a na drugoj kao mjesto iskoračenja iz problema koji se u bitnom određuju Kantovim konceptom mišljenja. U tom smislu Hegelova filozofija se pokazuje kao jedna vrsta kraja njemačkog idealizma, ali kraja koji istovremeno predstavlja raskid sa zahtjevima transcendentale filozofije.				

Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta je pružiti studentima temeljna znanja iz oblasti filozofije njemačkog idealizma i sticanjem potrebnih znanja shvatanje povezanost različitih filozofskih pravaca u filozofijskoj tradiciji. Na taj način studenti bi stekli uvid u glavne tendencije i tokove mišljenja navedenog povijesnog perioda, što bi predstavljalo pretpostavku za razumijevanje suvremene situacije u filozofijskom mišljenju.
Ishodi učenja	Nakon položenog ispita studenti će moći ➤ razumjeti filozofske probleme iz oblasti filozofije njemačkog idealizma ➤ moći će kritički promišljati filozofske postavke i najvažnije odrednice filozofije njemačkog idealizma ➤ razumjeti filozofski utjecaj filozofije njemačkog idealizma na kasniju filozofiju ➤ moći će kritički promišljati vezu iz oblasti filozofije njemačkog idealizma sa današnjom filozofijom

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta

Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje sa predmetom i objašnjenje načina rada. Osnovna ideja predmeta i značenje filozofije njemačkog idealizma.
2.	Kantovo zasnivanje kritike čistog uma. Kritika dogmatizma i skepticizma. Odrednice dogmatizma i skepticizma. Polazišta Kantove kritike.
3.	Temeljna pitanja Kantove metafizike. Pojam metafizike kod Kanta. Odnos subjektivnog i objektivnog u Kantovoj filozofiji. Značenje metafizike subjektiviteta. Logičke osnove metafizičke gradnje subjektiviteta. Pojam ukusa. Transcendentalno zasnivanje etike kod Kanta. Kantova filozofija morala kao princip djelovanja.
4.	Zadaca metafizike i transcendentalna filozofija kod Kanta. Smisao metafizike. Problem uma i samosvijesti. Transcendentalno i realno. Određenja Kantove etike i zasnivanje modernog etičkog mišljenja. Aporije čistog uma. Izlaganje aporija. Spoznajno-teorijski značaj izlaganja aporija kod Kanta. Metafizičke konzekvence Kantovog postavljanja aporija.

5.	Arhitektonika čistog uma. Smisao arhitektonike. Transcendentalna dijalektika. Teleološke konzekvence.
6.	Kantovo zasnivanje filozofije morala i konzekvence njegovog mišljenja u etici.
7.	Fichteova transcendentalna filozofija.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Pojam Ja kod Fichtea. Zasnivanje subjektiviteta. Pojam identiteta kod Fichtea. Spoznaja i djelovanje u Fichteovoj filozofiji. Pojam drugog kod Fichtea. Transcendentalna logika i metafizika. Dijalektika i zbilja u Fichteovoj metafizici. Iskorak u metafizici subjektiviteta.
10.	Fichteova filozofija morala.
11.	Jacobi i kritika Jacobijeve filozofije. Postkantovska filozofija.
12.	Schellingov transcendentalni idealizam. Pojam subjekta kod Schellinga. Subjektivno i objektivno u Schellingovoj filozofiji. Zasnivanje transcendentalnog idealizma.
13.	Schellingov sistem filozofije. Subjektivni i objektivni idealizam. Filozofija prirode kao konačna instanca metafizike. Znanje i mišljenje. Pojam slobode i značaj za sistem filozofije.
14.	Sloboda i duh kod Schellinga. Pojam uma i umstvenosti. Receptija Kantove filozofije. Transcendentalna filozofija kao povijesno ishodište metafizike.
15.	Rekapitulacija
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	
Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava će se izvoditi u obliku interaktivnih predavanja i vježbi. Oblici: predavanja, vježbe, seminari, samostalni zadaci, istraživanje.

**Obaveze studenata
i elementi praćenja
rada studenata u
toku semestra**

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

- Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja
- SeminarSKI rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura)
- Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature
- Završni ispit: pismena i usmena provjera znanja

Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:

a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;
b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda
c) 8 (C) - prosječan sa puno manje greškama, nosi 75-84 boda;
d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;
e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;

	f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	<i>Obavezna</i> 1. I. Kant, <i>Kritika čistog uma; Kritika moći suda; Kritika praktičnog uma</i> 2. J. G. Fichte, <i>Osnovi cjelokupnog učenja o nauci; Transcendentalna logika</i> 3. F. W. J. Schelling, <i>Forma i princip filozofije; Sistem transcendentalnog idealizma</i> 4. G. W. F. Hegel, <i>Fenomenologija duha; Znanost logike; Enciklopedija filozofijskih znanosti. Osnovne crte filozofije prava</i> 5. Friedrich Nietzsche, <i>Tako je govorio Zarathustra i Radosna znanost</i> 6. Edmund Husserl, <i>Logička istraživanja i Kartezijanske meditacije</i> 7. Arthur Schopenhauer, <i>Svijet kao volja i predstava</i> <i>Dodatna</i> 1. Martin Heidegger, <i>Kant i problem metafizike</i> 2. Dieter Henrich, <i>Pribježišta</i> 3. G. W. F. Hegel, <i>Historija filozofije</i> 4. Samir Arnautović, <i>Filozofijska ishodišta moderne; Transcendentalna filozofija i odrednice moderne</i>
Napomene	• Ukoliko u periodu trajanja zimskog semestra bude organiziran internacionalni filozofski simpozij smatram da bi za studente bilo od velike koristi da prisustvuju i sudjeluju u radu ovog znanstvenog događaja, kao i na drugim javnim manifestacijama koje na stručan način tematiziraju filozofske probleme. Imajući u vidu navedeno bit će potrebno obezbijediti kompenziranje prisustva skupu za nastavne sate, a sve s ciljem da studenti u nastavnom i akademskom smislu dobiju bogatiji sadržaj u akademskoj 2019./2020. godini.

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Filozofija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	IP Transcendentalna filozofija				
Šifra/kod	FIL FIL 405	Status (obavezni ili izborni)	Izborni	ECTS	3
Ciklus studija	II	Semestar	I	Ak. godina	2021/22.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	NEMA				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski, srpski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Samir Arnautović			
	Kontakt podaci	Kabinet: 68 E-mail: arnautovicunsa@gmail.com Telefon: 253 118	Termin konsultacija	Ponedjeljak, 11-14 Utorak, 12-14	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci		Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja __ 1 __; seminar _____; vježbe __ 1 __				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Osnovno težište predmeta stavljeno je na Kritiku čistog uma i Kritiku moći suđenja, temeljna Kantova djela. Razumijevanje povijesno-filozofijskog značaja ovih knjiga, jeste osnovni zadatak koji se stavlja pred studente na početku petog semestra. Nakon razumijevanja osnova metafizike Immanuela Kanta, student se upućuje na razmatranje poslijekantovske filozofije, prije svega Fichteove filozofije, koja se interpretira u ontološkom značenju transcendentalne logike ovog filozofa. Schellingova filozofija, kao vrh transcendentalne filozofije, ali i njemačkog idealizma u cjelosti, na jednoj strane se interpretira kao u osnovi eksplikacija Kantove transcendentalne filozofije, a na drugoj kao mjesto iskoračenja iz problema koji se u bitnom određuju Kantovim konceptom mišljenja. U tom smislu Hegelova filozofija se pokazuje kao jedna vrsta kraja njemačkog idealzma, ali kraja koji istovremeno predstavlja raskid sa zahtjevima transcendentalne filozofije.				

Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Studenti se upoznaju sa glavnim značenjima transcendentalne filozofije, tokovima i konstelacijama mišljenja sa glavnim fokusom na zasnivanje transcendentalne filozofije kod Immanuela Kanta. Studenti trebaju steći osnovne uvide puno značenje sintagme <i>Kopernikanski obrat</i> (naspram empirističko-racionalističke epistemologije)
Ishodi učenja	Sticanje temeljnih znanja studenata iz oblasti transcendentalne filozofije kao jednog od glavnih pravaca filozofskog mišljenja.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Problem transcendentalnog
2.	Predsokratovska filozofija i pitanje bitka
3.	Diogenovo određenje filozofije
4.	Problem filozofije kod Heraklita
5.	Pitagorejska filozofija i pitanje transcendentalnosti
6.	Descartesovo zasnivanje transcendentalne filozofije
7.	Descartes i filozofski okret novovijekovne misli
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Prosvjetiteljstvo i ideja znanja
10.	Kantovo zasnivanje transcendentalne filozofije
11.	Kantova kritika dogmatizma i skepticizma

12.	Transcendentalna filozofija i metafizika
13.	Logika i transcendentalna filozofija
14.	Problem transcendentalnog u Kantovoj filozofiji i zasnivanje moderne filozofije
15.	Transcendentalna filozofija i metafizika spoznaje
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Frontalni način izlaganja i interaktivni oblik nastave																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:																																				
	<table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Testovi i permanentno praćenje</td><td>20</td><td>20%</td></tr><tr><td>2.</td><td>Seminarski rad</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>3.</td><td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50%</td></tr><tr><td>5.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: <u>100</u> bodova</td><td>100%</td></tr></table>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Testovi i permanentno praćenje	20	20%	2.	Seminarski rad	15	15%	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15%	4.	Završni ispit	50	50%	5.												Ukupno: <u>100</u> bodova			100%
	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																	
	1.	Testovi i permanentno praćenje	20	20%																																	
	2.	Seminarski rad	15	15%																																	
	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15%																																	
	4.	Završni ispit	50	50%																																	
	5.																																				
Ukupno: <u>100</u> bodova			100%																																		
Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:																																					
• Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena i usmena provjera znanja																																					

	Napomena: U skladu sa akademskim normama, studenti mogu sudjelovanjem u znanstvenim skupovima i znanstvenim događajima kompenzirati aktivnosti na nastavi i time ispuniti uvjete nastavnog angažmana.
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	<i>Obavezna</i> Immanuel Kant. (1990): Kritika čistog uma. Beograd: BIGZ. 2. Immanuel Kant. (1991): Kritika moći suđenja. Beograd: BIGZ. 3. F. W. J. Schelling. (1988): Forma i princip filozofije. Beograd: Nolit. 4. F. W. J. Schelling. (1986): Sistem transcendentalnog idealizma. Zagreb: Naprijed. 5. J. G. Fichte. (1974): Učenje o nauci/Osnovi cjelokupnog učenja o nauci. Zagreb: Naprijed. 6. G. W. F. Hegel. (1987): Fenomenologija duha. Zagreb: Naprijed. 7. F. Nietzsche. (1975) Tako je govorio Zarathustra. Zagreb: Mladost. 8. E. Husserl. (1975/1976): Kartezijanske meditacije. Zagreb: Centar za kulturnu djelatnost Saveza socijalističke omladine <i>Dodatna</i> Dodatna literatura će biti dopunjena u dogovoru sa studentima i njihovim individualnim istraživačkim afinitetima.
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Filozofija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Historija filozofije II'				
Šifra/kod	FIL FIL. 401	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	8
Ciklus studija	II	Semestar	I	Ak. godina	2020/21
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski, srpski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Samir Arnautović Kabinetski broj: 08 E-mail: arnautovic@fsf.unizg.hr telefon: 253 118		Termin konsultacija	Ponedjeljak, 11-14 Utorak, 12-14
	Kontakt podaci				
Saradnik	Ime i prezime			Termin konsultacija	
	Kontakt podaci				
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 3	seminar		vježbe 3	
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U toku nastave bit će, između ostalog, izlagane sljedeće teme: Schopenhauerovo mišljenje svijeta; Kierkegaardov pojam egzistencije; Nietzscheova kritika metafizike; Husserlovo zasnivanje transcendentne filozofije; Jaspersova filozofija egzistencije; Heideggerovo mišljenje metafizike i tematiziranje povijesti filozofije; Frankfurtska škola; Gadamerova hermeneutika i razumijevanje modernog svijeta; Habermasova kritika moderne; Pitanje kraja moderne u Vattimovoj filozofiji; Frankovo mišljenje romantizma u diskursu suvremene filozofije; Henrichovo realiziranje metafizike i ponovno promišljanje njene tradicije; Fenomenološko mišljenje stranog u Waldenfelsovoj filozofiji.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj nastavnog predmeta je studentima obazbijediti šire znanje iz filozofije 19. i 20. stoljeća. Realizacija nastave na ovom predmetu ima za cilj studente osposobiti za istraživanje u području suvremene filozofije i pružiti im šire uvide u glavne tendencije i pretpostavke suvremenog filozofijskog mišljenja. U tom smislu filozofija 19. stoljeća se tematizira u povijesnom slijedu razvoja mišljenja u glavnim tendencijama koje će artikulirati filozofijsku misao 20. stoljeća.				

Ishodi učenja	Nakon položenog ispita studenti će moći: ➤ razumjeti filozofske probleme u području suvremene filozofije ➤ kritički promišljati filozofske postavke filozofije 19. i 20. stoljeća ➤ razumjeti filozofski utjecaj filozofije 19. i 20. stoljeća na kasniju filozofiju ➤ kritički promišljati vezu filozofije 19. i 20. stoljeća sa današnjom filozofijom
---------------	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta

Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje sa načinom rada
2.	Kantova kritika metafizike. Pojam metafizike kod Kanta i zadaća kritike čistog uma kao temeljne discipline. Odrednice Kantovog kriticisma. Descartes i transcendentalna filozofija.
3.	Temeljna pitanja Kantove transcendentalne filozofije. Novo započinjanje mišljenja kod Kanta.
4.	Prevladavanje dualizma mišljenja u njemačkom idealizmu. Etika u njemačkom idealizmu.
5.	Pojam Drugog u Fichteovoj transcendentalnoj filozofiji. Značenje Drugog kod Kanta. Fichteovo određenje Drugog. Problem moralnosti i umstvenog djelovanja kod Fichtea. Recepcija Fichteovog mišljenja Drugog.
6.	Fenomenološko značenje Drugog. Hegelovo određenje drugosti. Značenje drugog i tuđeg kod Husserla. Levinasov pojam Drugog i drugosti. Pitanje drugosti kod Sartrea i Merleau-Ponty-a. Waldenfelsova eksplikacija stranog. Prevladavanje drugosti i Waldenfelsovo određenje životnog svijeta.
7.	Zasnivanje metafizike subjektiviteta. Kant i problem subjektiviteta. Mišljenje i realitet zbilje. Zbiljnost i subjektivnost. Problem djelovanja i umjetničkog stvaranja. Moralno i racionalno djelovanje.

8.	Polusestrialna provjera znanja studenata
9.	Kritika metafizike subjektiviteta. Kritika metafizike subjektiviteta u 20. Stoljeću. Nova recepcija i redefiniranje problema subjektiviteta. Značenje subjektiviteta kod Henricha i u filozofiji na koncu 20. Stoljeća.
10.	Sloboda i duh u mišljenju njemačkog idealizma. Sistem filozofskog mišljenja i sistem znanja u metafizici. Polivalentnost značenja metafizike. Pojam duha i značenje mišljenja u njemačkom idealizmu.
11.	Sloboda i duh u mišljenju njemačkog idealizma. Pojam spekulativnog idealizma. Povijesnost i subjektivitet. Duh i zbiljnost u relacijama povijesnosti.
12.	Problem identiteta u njemačkom idealizmu. Značenje identiteta kod Kanta. Fichteovo određenje identiteta kroz recepciju Kantove filozofije. Duh i identitet kod Schellinga. Hegelovo određenje identiteta i prevladavanje formalno-logičkog razumijevanja.
13.	Kritika metafizike identiteta u filozofiji 20. Stoljeća. Nietzscheova kritika identiteta i postmoderna kritika. Nedostatanost postmoderne kritike. Heideggerova kritika određenja identiteta u njemačkom idealizmu. Fenomenološka kritika metafizike identiteta. Henrichovo redefiniranje određenja metafizike identiteta. Realna značenja i odnosi identiteta koncem 20. stoljeća.
14.	Kantova filozofija i početak modernog mišljenja.
15.	Pregled glavnih pitanja filozofije njemačkog idealizma i problematiziranje pitanja subjektiviteta i identiteta.
16.	Rekapitulacija nastavnih jedinica
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja
nastave
(oblici i metode)

Nastava će se izvoditi u obliku interaktivnih predavanja i vježbi.
Oblici: predavanja, vježbe, seminari, samostalni zadaci, istraživanje.

**Obaveze studenata
i elementi praćenja
rada studenata u
toku semestra**

(struktura izvođenja
konačne ocjene i
bodovanje)

Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Testovi i permanentno praćenje	20	20%
2.	Seminarski rad	15	15%
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15%
4.	Završni ispit	50	50%
5.			
Ukupno:		100 bodova	100%

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

- Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja
- Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura)
- Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature
- Završni ispit: pismena i usmena provjera znanja

Napomena:

Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:

Skala ocjenjivanja

a) 10 (A)	- izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova
b) 9 (B)	- iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;
c) 8 (C)	- prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;
d) 7 (D)	- općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;
e) 6 (E)	- zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;
f) 5 (F, FX)	- ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.

Literatura

Obavezna

1. I. Kant, *Kritika čistog uma i Kritika moći sudjenja*
2. F. W. J. Schelling, *Forma i princip filozofije i Sistem transcendentalnog idealizma*
3. J. G. Fichte, *Osnovi cjelokupnog učenja o nauci i Transcendentalna logika*
4. G. W. F. Hegel, *Fenomenologija duha: Osnovne crte filozofije prava: Filozofija povijesti: Znanost logike*
5. S. Kierkegard, *Ili Ili i Bolest na smrt*
6. K. Marx, *Rani spisi i Kapital*
7. F. Nietzsche, *Rodenje tragedije: O koristi i šteti historije za život: Radosna znanost: Tako je govorio Zarathustra*
8. E. Husserl, *Logička istraživanja i Ideja fenomenologije*
9. M. Heidegger, *Bitak i vrijeme: Šumski putevi: Kant i problem metafizike*
10. H. Blumenberg, *Geneza kopernikanskog svijeta*
11. M. Frank, *Kazivo i nekazivo i Conditio moderna*
12. H. G. Gadamer, *Istina i metoda*
13. B. Waldenfels, *U mrežama životnog svijeta*
14. T. Adorno, *Minima moralia*
15. M. Horkheimer i T. Adorno, *Dijalektika prosvjetiteljstva*
16. K. Jaspers, *Filozofija*
17. W. Dilthey, *Izgradnja historijskog svijeta u duhovnim znanostima*

Dodatna

1. I. Kant, *Antropologija u pragmatičnom pogledu*
2. S. Arnaudović, *Filozofijska ishodišta moderne: Suvremena filozofija i filozofijsko nasljeđe: Nietzscheov nihilizam i metafizika: Transcendentalna filozofija i odrednice moderne: Razmeđa Hegelove filozofije*
3. D. Henrich, *Prihježišta*
4. G. W. F. Hegel, *Historija filozofije*
5. R. Rorty, *Filozofija i ogledalo prirode*
6. R. Muminović, *Uvod u filozofiju*

Napomene	• Ukoliko u periodu trajanja zimskog semestra bude organiziran internacionalni filozofski simpozij smatram da bi za studente bilo od velike koristi da prisustvuju i sudjeluju u radu ovog znanstvenog događaja, kao i na drugim javnim manifestacijama koje na stručan način tematiziraju filozofske probleme. Imajući u vidu navedeno bit će potrebno obezbijediti kompenziranje prisustva skupu za nastavne sate, a sve s ciljem da studenti u nastavnom i akademskom smislu dobiju bogatiji sadržaj u akademskoj 2019./2020. godini.

Skolodze

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Filozofija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Ontologija III-1				
Šifra/kod	FI-III-403	Status	obavezni	ECTS	8 znanstveni 6 nastavnički 2024 2022
Ciklus studija	drugi	Semestar	prvi	Ak. godina	
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta					
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Samir Arnautović		Termin konsultacija	
	Kontakt podaci	Kabinet: 68 Email: arnautovicunsa@gmail.com			
Saradnik	Ime i prezime			Termin konsultacija	
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:			
Sedmični broj kontakt sati	predavanja: 3	seminar: 2	vježbe		
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Studijski sadržaj predmeta tematizira ontološke teorije 20. stoljeća, odnosno razvoj ontologije kao ishodišta metafizike. Ovdje se kritika metafizike postavlja kao polazišna tema, ali se pitanje njene transformacije i redefiniranja značenja pojavljuje kao rezultat te kritike. Mišljenje "kraja filozofije", odnosno problem mjesta filozofije u zbirci "novog svijeta" određenog tehnologijom, postaje odlučno važnim pitanjem ne samo za filozofiju, nego i za mogućnosti ljudskog djelovanja i mišljenja uopće.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta: Studenti će steći uvide u ontološke teorije 20. stoljeća koje su obilježile tokove filozofijskog mišljenja do danas.				
Ishodi učenja	Sticanje pretpostavki za razumijevanje glavnih pravaca ontologije i njihovog				

utjecaja na suvremenu filozofijsku misao.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta

Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Metodičke napomene i način organizacije i izvođenja nastave. Pozicija ontologije u suvremenoj filozofiji
2.	Glavni pravci ontologije
3.	Hartmannova ideja "nove ontologije". Novo započinjanje filozofije.
4.	Diltheyova ideja historicizma
5.	Filozofska hermeneutika. Schleiermacherova koncepcija hermeneutike
6.	Heideggerovo mišljenje hermeneutike
7.	Hermeneutika i filozofijska tradicija
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata
9.	Filozofija egzistencije. Osnovni pravci mišljenja egzistencije
10.	Jaspersova koncepcija filozofije egzistencije
11.	Sartreov egzistencijalizam i odnos djelovanja i mišljenja
12.	Marcelovo razumijevanje egzistencije i realiteta zbilje
13.	Nietzsche i filozofija egzistencije
14.	Nietzscheov utjecaj na ontologiju ~~prva polovina 20. stoljeća~~
15.	Pregled sadržaja tematiziranog tokom semestra i rekapitulacija uradenog.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

18.

Način izvođenja nastave (oblici i metode)

Predavanja, vježbe i seminarski radovi

Metoda: tekstualna analiza kroz heuristički vođene rasprave

Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra

Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Aktivnost na predavanjima	5	5%
2.	Aktivnost na vježbama	15	15%
3.	Najmanje dva seminarska rada u toku školske godine	30	20%
4.	Parcijalni ispit	10	20%
5.	Završni ispit	40	40%
Ukupno:		bodova	100%

(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način

1. U obzir se uzima aktivno učešće studenata u segmentu nastavnikovih predavanja: kvalitet njegove pripremljenosti (ovladavanje prethodnim gradivom), razina razumijevanja i upućenosti kod upita i komentara, kritička sposobnost.
2. Spomenuti elementi aktivnosti na predavanjima će pogotovo doći do izražaja na vježbama i zbog toga će biti više vrednovani.
3. Imajući u vidu specifičnost struke, pisanje seminarskih radova kao način obučavanja u akademskom pisanju i stjecanja neophodnog znanja za stručni rad ima posebnu važnost.
4. Test koji sadrži teme koje su bile problematizirane tokom semestra.
5. Završni ispit je također test u kojem se nastoji procijeniti ukupno postignuće studenta u ovladavanju nastavnim sadržajima. Test će obuhvatati teme predavanja i literature koja je data studentima.

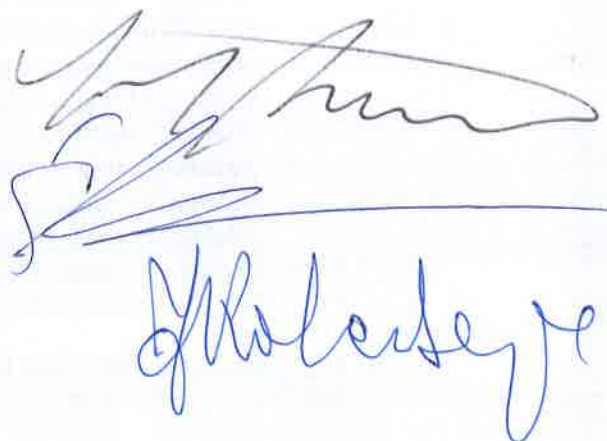
Skala ocjenjivanja

Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:

a) 10 (A)
b) 9 (B)

- izuzetan uspjeh bez prećutka ili sa neznatnim prećutkom, broj 95-100 bodova;
- iznad prosjeka, sa ponekim prećutkom, broj 85-94 boda

	c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	<i>Obavezna</i> 1. Nicolai Hartmann, <i>Novi putevi ontologije</i> 2. Wilhelm Dilthey, <i>Izgradnja istorijskog svijeta u duhovnim naukama</i> 3. Friedrich Nietzsche, <i>Tako je govorio Zaratustra</i> 4. Jean Paul Sartre, <i>Bitak i ništa</i> 5. Gabriel Marcel, <i>Bivstvovanje i imanje</i> 6. Martin Heidegger, <i>Bitak i vrijeme</i> 7. Karl Jaspers, <i>Filozofija</i> 8. Michel Foucault, <i>Riječi i stvari</i> 9. Edmund Husserl, <i>Križa evropskih znanosti i transcendentnalna fenomenologija</i> 10. Ludwig Wittgenstein, <i>Tractatus logico-philosophicus</i> <i>Dodatna</i> 1. Karl-Otto Apel, <i>Transformacija filozofije</i> 2. Manfred Frank, <i>Konditio moderna</i> 3. Maurice Merleau-Ponty, <i>Fenomenologija percepcije</i> 4. Manfred Frank, <i>Kazivo - nekazivo</i> 5. Samir Arnautovic, <i>Filozofijska ishodišta moderne</i> 6. Samir Arnautovic, <i>Transcendentnalna filozofija i odrednice moderne</i>
Napomene	Ukoliko u toku semestra bude organiziranih znanstvenih skupova i događaja koji na relevantan način tematiziraju filozofiju, studenti će u sudjelovati u njima, uz kompenzaciju za nastavne sate. Time će biti znatno obogaćen studijski sadržaj, a studenti će dobiti priliku uputiti se u realno sudjelovanje u akademskom životu i radu.

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za filozofiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Estetika i umjetničko djelo				
Šifra/kod	FIL FIL 503	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	8
Ciklus studija	Drugi	Semestar	Treći (III)	Ak. Godina	2021/22.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Status studenta na drugom ciklusu studija filozofije				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Samir Arnautović			
	Kontakt podaci	Kabinet: 68 / 1 E-mail: arnautovicunsa@gmail.com Telefon: 033 253 118	Termin konsultacija	Prema rasporedu i u dogovoru sa studentima	
Saradnik	Ime i prezime	-			
	Kontakt podaci	-	Termin konsultacija	-	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 2 sata; seminar: 2 sati; vježbe: 0 sata				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Kolegij je razdvojen u dva sklopa. U prvom sklopu studenti se upoznaju sa estetičkim identificiranjem ljudskog stvaralaštva kao umjetničkog stvaralaštva. U tu svrhu se želi postulirati i analizirati biće umjetničkog djela kao forme izražavanja koja transcendiraju ono neposredno dato u sferu njegove simboličke reprezentacije i na taj način ga čineći određenim mikromodelom njegove mogućnosti. U drugom sklopu studenti se upoznaju sa različitim formama umjetničkih djela i objašnjavaju se načela estetičke tipologizacije i vrjednovanja istih.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj kolegija je osposobiti studente za razumijevanje i raskrivanje bitka umjetničkog djela tumačenjem onih formi koje transcendiraju svaki empirijski momenat i formi koje omogućavaju imenovanje i otkrivanje umjetničkog djela kao takvog. Interpretacijom različitih formi umjetničkog stvaralaštva studenti će steći osnovne i neophodne uvide u razumijevanju umjetničkog djela i njegove nemogućnosti da skonča u isključivi prostor estetskog.				
Ishodi učenja	1. Razumijevanje estetičkog pristupa umjetničkom stvaralaštvu 2. Sposobnost interpretacije umjetnosti kroz optiku estetičkog 3. Sposobnost tipologizacije umjetničkih djela estetičkim konceptualnim diferencijama (djela visoke kulture, šund, itd) 4. Praktična osposobljenost za estetičku valorizaciju konkretnih umjetničkih djela				

	5. Osposobljenost za razumijevanje pojma kritike i usvajanje i upotreba kritičkih doktrinarnih matrica i konceptualnih aparata potrebnih za pristup umjetničkim sadržajima
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica (Predavanja i seminari)
1.	Problem estetskog u filozofiji
2.	Smisao estetskog
3.	Estetsko i kultura
4.	Estetika i razumijevanje umjetnosti
5.	Umjetnost u značenjima kulture i tradicije
6.	Preobražaj svakidašnjice: Urbani spektakl
7.	Nova umjetnost i nihilistički odnos spram tradicije estetskog
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1
9.	Znanstvenotehnička svijest i estetski bitak
10.	Problem univerzalnog u umjetnosti
11.	Umjetnost među predmetima: domet stvarnosti u umjetnosti
12.	Estetsko i istina. Nietzscheovo shvatanje estetskog
13.	Umjetnička kritika i kritika umjetnosti
14.	Umjetnost i zbilja
15.	Test 2 ili analiza umjetničkog djela
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)

17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu																																				
18.																																					
Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja po tematskim sklopovima Pitanja i odgovori (A&Q) između sklopova Vježbe (analiza izabranih topika, analiza umjetničkih djela, slušanje muzike i analiza umjetničkih djela putem fotografija)																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja: <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Prisutnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>2.</td><td>Aktivnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>3.</td><td>Test 1</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>4.</td><td>Test 2</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>5.</td><td>Završni ispit</td><td>30</td><td>50%</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prisutnost	10	10%	2.	Aktivnost	10	10%	3.	Test 1	15	15%	4.	Test 2	15	15%	5.	Završni ispit	30	50%									Ukupno: 100 bodova			100%
	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																	
1.	Prisutnost	10	10%																																		
2.	Aktivnost	10	10%																																		
3.	Test 1	15	15%																																		
4.	Test 2	15	15%																																		
5.	Završni ispit	30	50%																																		
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
	Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način: • Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na ispitu Napomena: Ukoliko u toku semestra/studijske godine, bude organiziran znanstveni skup iz oblasti filozofije, sudjelovanje i prisutnost na znanstvenom skupu će zamijeniti odgovarajući broj sati predavanja.																																				
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.																																				

Literatura	<i>Obavezna:</i> 1. Immanuel Kant, Kritika moći suđenja 2. Walter Benjamin, Umjetničko djelo u doba tehničke reprodukcije 3. Arthur C. Danto (1997): Preobražaj svakidašnjeg. Zagreb: Kruzak. 4. Martin Heidegger, Izvor umjetničkog djela 5. G. W. F. Schelling, Filozofija umjetnosti 6. Nicolai Hartmann, Estetika 7. Friedrich Nietzsche, Rođenje tragedije <i>Dodatna:</i> 1. Friedrich Nietzsche, Radosna znanost 2. Friedrich Nietzsche, Tako je govorio Zarathustra 3. Samir Arnautović, Filozofijska ishodišta moderne
Napomene	Ukoliko u toku semestra/studijske godine, bude organiziran znanstveni skup iz oblasti filozofije, sudjelovanje i prisutnost na znanstvenom skupu će zamijeniti odgovarajući broj sati predavanja.

Three handwritten signatures in blue ink, likely belonging to the lecturers or organizers of the course.

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za filozofiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Historija istočnih filozofija I				
Šifra/kod	FIL FIL 104	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	Broj ECTS kredita: 7 DP. 4 FIL. SOC. 5
Ciklus studija	Prvi (I)	Semestar	Prvi (I) Treći (III)	Ak. godina	2021./2012.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	-				
Jezik izvođenja nastave	bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Nevad Kahteran			Utorak: 11-13 Četvrtak: 13-16
	Kontakt podaci	Kabinet: 60 E-mail: nevad.kahteran@ff.unsa.ba; Telefon: 033/253-120	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 3 sata; seminar 3 sata; vježbe_____				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Historija istočnih filozofija 1, kolegij koji je uveden prije skoro pola stoljeća na Odsjeku za filozofiju i sociologiju s ciljem praćenja trendova u našem regionu i svijetu u pogledu proučavanja filozofskih prinosa Istoka na osnovnom studiju, te njihovog komparativnog proučavanja sa zapadnjačkim filozofskim tradicijama na II i III ciklusu (indijska, kineska i japanska filozofska tradicija).				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Osnovni cilj ovog kolegija jeste da se student u zimskom semestru što temeljitije uvede u glavne metafizičke tradicije Istoka (bitno određenje istočnjačkih filozofija i razlika naspram zapadnjačke filozofije; izvornost i međusobne razlike; prevladavanje "europocentrističkog" gledišta u pogledu istočnjačkih filozofskih tradicija; značenje duhovne predaje i pojam vremena, književnih djela i filozofije - komparativistički pristup u prikazu indijske, kineske i japanske filozofije). Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu s opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.				

Ishodi učenja	Znanje: zna osnove indijske, kineske i japanske filozofije, tj. glavne metafizičke tradicije Istoka (bitno određenje istočnjačkih filozofija i razlika naspram zapadnjačke filozofije; izvornost i međusobne razlike; prevladavanje «europocentrističkog» gledišta u pogledu istočnjačkih filozofskih tradicija; značenje duhovne predaje i pojam vremena, književnih djela i filozofije – komparativistička dimenzija istraživanja indijske, kineske i japanske filozofije). Vještine: vješto prepoznaje indo-iranski, kineski i japanski pogled na svijet i njihove raznolike filozofske tradicije, povlačeći moguće veze i dosluh između njih, uz poseban naglasak na osnovnoj terminologiji i terminološkim raščlambama. Kompetencije: Ovaj kolegij (HIF 1) je uveden prije skoro pola stoljeća pod tadašnjim nazivom Filozofija istočnih naroda, a sa ciljem sticanja kompetencija u praćenju trendova u našem regionu i svijetu u pogledu proučavanja filozofskih prinosa Istoka na osnovnom studiju, te njihovog komparativnog proučavanja na II I III ciklusu (indijska, kineska i japanska filozofska tradicija).
---------------	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Edward Saidov Orijentalizam i različitost kategorijalnih struktura istočnjačkog modela mišljenja
2.	Osnove indo-iranskog pogleda na svijet Vede i Avesta te razvoj mazda-yasne (Zaratuštrinog kulta mudrosti)
3.	Upanišadi
4.	Filozofija Upanišada i povijesni pregled
5.	<i>Bhagavad-gītā</i> i njen značaj za indijsku misao
6.	Indijski heterodoksni sustavi (indijski materijalizam, đainizam, buddhizam i buddhističke škole) Šest ortodoksnih sustava: Nyāya i Vaišešikam (logika i filozofija prirode), Sāmkhya i Yoga (antropologija i praktična filozofija), Pūrva i Uttara mīmāṃsā (Vedānta) - egzegetska analiza vedskih tekstova i metafizika.
7.	Suvremeni trendovi u indijskoj filozofiji
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Kineska filozofija Opća obilježja i povijesni uvod
10.	Taoizam i Konfucijanizam (Lao-ce, Čuang-ce i Kung Fu-ce) Kasniji razvoj Lao-ceove i Konfucijeve nauke

11.	Yin i Yang, filozofija prirode
12.	Onto-hermenutička interpretacija kineske filozofije dvadesetog stoljeća
13.	Japanska filozofija Opća obilježja Haiku poezija Šintoizam
14.	Zen-buddhizam
15.	Moderni europski utjecaji i nastanak filozofske škole iz Kyota
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja i seminari			
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:			
	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
	1.	seminarski rad	20	20
	2.	polusestrialni test	25	25
	3.	završni test	25	25
	4.	Prisustvo na nastavi	30	30
	5.			
	Ukupno: 100 bodova			100%
Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:				
Seminar 20 %, drugi seminar 20 %, polusestrialni pismeni 25 %, završni semestrialni pismeni 25 %, prisustvo na nastavi 30 %.				
Napomena:				

Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	<i>Obavezna</i> 1. Nevad Kahteran & Bo Mou (eds), <i>Nove granice kineske filozofije</i>, El-Kalem, Sarajevo, 2018.; 2. Nevad Kahteran & James W. Heisig (eds), <i>Nove granice japanske filozofije</i>, Šahinpašić & Nanzan, Sarajevo, 2009; 3. Čedomil Veljačić, <i>Razmeđa azijskih filozofija</i>, tom I i II, Sveučilišna naklada "Liber", Zagreb, 1978.; 4. James W. Heisig, <i>Filozofi ništavila: esej o Kyoto školi</i>, Kult B, Sarajevo, 2007.; 5. Toshihiko Izutsu, <i>The Structure of Oriental Philosophy</i>, I & II, Keio University Press, 2008.
	<i>Dodatna</i> 1. Sarvepali Radakrišnan, <i>Indijska filozofija</i>, tom I i II, "Nolit", Beograd, 1964. (alternativno); 2. Đuzepe Tuči, <i>Istorija indijske filozofije</i>, "Nolit", Beograd, 1982. (alternativno); 3. Dušan Pajin, <i>Filozofija upanišada</i>, "Nolit", Beograd, 1980.; 4. Hiriyana, <i>Osnovi indijske filozofije</i>, "Naprijed", Zagreb, 1980. (alternativno); 5. Fung Ju-Lan, <i>Istorija kineske filozofije</i>, "Nolit", Beograd, 1971.; 6. Bo Mou (ed.), <i>History of Chinese Philosophy</i>, Routledge, London-New York, 2009; 7. Čedomil Veljačić, <i>Filozofija istočnih naroda</i> (hrestomatija, knjiga XI i XII), Nakladni zavod "Matice hrvatske", Zagreb, 1983. (alternativno); 8. Muhammed Iqbal, <i>Razvoj metafizike u Perziji</i>, "Connectum", Sarajevo, 2004.; 9. Heisig, Kasulis, Maraldo (eds), <i>Japanese Philosophy: A Sourcebook</i>, University of Hawai'i Press, Honolulu, 2011.; 10. Osman Bakar & Cheng Gek Nai, <i>Islam i konfucijanstvo: civilizacijski dijalog</i>, El-Kalem, Sarajevo, 2018. 11. <i>Daoizam</i>, Demetra: Zagreb, 2002. 12. Reza Shah Kazemi, <i>Common Ground between Islam and Buddhism</i>, 2010. 13. Fathullah Mujtabai, <i>Hindusko-muslimanske kulturne relacije</i>, Sarajevo: FFUNSA, e-knjiga, 2020.).
Napomene	Posljednja izmjena: 28. 08. 2021. godine <i>N. Kahteran</i> <i>[Signature]</i> <i>[Signature]</i>

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za filozofiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	FILOZOFIJA (opći)				
Šifra/kod	FIL FIL 100	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	3
Ciklus studija	I	Semestar	I	Ak. godina	2021/22
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	-				
Jezik izvođenja nastave	bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Nevad Kahteran			
	Kontakt podaci	Kabinet: 60 E-mail: nevad.kahteran@ff.unsa.ba; Telefon: 033/253-120	Termin konsultacija	Utorak: 11-13 Četvrtak: 13-16	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 1; seminar 1 vježbe ;				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Opći presjek povijesti filozofije propedeutičkog karaktera sa studente prvih godina našeg fakulteta.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Opći ciljevi nastave Filozofije su potaknuti studenta kroz kratak prikaz povijesti filozofskog mišljenja da kroz analizu i racionalnu argumentaciju zauzme kritičko i autonomno stajalište u razumijevanju sebe i svijeta, odnosno da razvije kreativno i kritičko mišljenje.				
Ishodi učenja	Znanje: zna prikazati povijest filozofskog mišljenja, temeljne škole, pravce i predstavnike, kao i osnovne termine. Vještine: vješto analizira i racionalno argumentira kritičko i autonomno stajalište u razumijevanju sebe i svijeta. Kompetencije: razvijeno kreativno i kritičko mišljenje.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Pregled kursa, ispitne obaveze i literatura: (SOCRATES TO SARTRE: A HISTORY OF PHILOSOPHY By Samuel Enoch Stumph)
2.	Antičko razdoblje (predsokratici, Sokrat i sofisti)
3.	Platon, Aristotel, antička filozofija nakon Aristotela
4.	Srednjovjekovno razdoblje: združivanje filozofije i teologije
5.	Skolastički sustav Ibn Rushda/Averroesa
6.	Skolastički sustav Maimonidesa
7.	Skolastički sustav sv. Tome Akvinskog
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Moderno razdoblje: filozofija i razvitak znanosti
10.	Renesansa, racionalizam, empirizam
11.	Prosvjetiteljstvo
12.	Njemački idealizam
13.	Suvremeni period
14.	Analitička filozofija i egzistencijalizam
15.	Ka svjetskoj filozofiji
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja nastavnika uz uključenje asistenata i povremena gostovanja.																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:																																				
	<table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Polusemestralni test</td><td>30</td><td>30</td></tr><tr><td>2.</td><td>Dolasci</td><td>20</td><td>20</td></tr><tr><td>3.</td><td>Završni test</td><td>50</td><td>50</td></tr><tr><td>4.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>5.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Polusemestralni test	30	30	2.	Dolasci	20	20	3.	Završni test	50	50	4.				5.												Ukupno: 100 bodova			100%
	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																	
	1.	Polusemestralni test	30	30																																	
	2.	Dolasci	20	20																																	
	3.	Završni test	50	50																																	
	4.																																				
	5.																																				
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:																																					
• Polusemestralni test 30%, dolasci 20% i završni test 50%.																																					
Napomena:																																					
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:																																				
	a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.																																				
Literatura	<i>Obavezna</i> Branko Bošnjak. Filozofija - uvod u filozofsko mišljenje i rječnik. Zagreb, 1985.																																				
	<i>Dodatna</i> U skladu sa vlastitim preferencijama studenata i uklonima.																																				
Napomene	Zadnja izmjena: 28. 08. 2021. godine N. Kučerčan																																				

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za filozofiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Filozofija za djecu (P4C) 1				
Šifra/kod	FIL FIL 109	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni (unutarnja i vanjska lista)	ECTS	3
Ciklus studija	Prvi (I.)	Semestar	Semestar: Prvi (I.)	Ak. godina	2021/22
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	-				
Jezik izvođenja nastave	bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Nevad Kahteran			
	Kontakt podaci	Kabinet: 60 E-mail: nevad.kahteran@ff.unsa.ba; Telefon: 033/253-120	Termin konsultacija	Utorak: 11-13 Četvrtak: 13-16	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 1; seminar 1; vježbe_____				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Projekat označava razvijanje razigranog i imaginativnog istraživanja kroz dječiju književnost, dječiju psihologiju, te kroz kritičnu i inkluzivnu pedagogiju, uobziruje dječiju znatiželju i tendenciju da postavljaju duboka i suštinska pitanja "imaginativnog filozofiranja", odnosno vježbe racionalnog razmišljanja u najranijem djetinjstvu (predlažemo uvođenje ovog predmeta u 7., 8. i 9. razred osnovne škole, ali i vrtiće), priječeći ono iracionalno u adolescenciji. Filozofija za djecu (P4C) je shvatljiv i regularan plan i program unutar kojeg se djeca vježbaju da steknu analitičke i logičke vještine kroz filozofska kazivanja i pripovijesti.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Osnovni cilj ovog kolegija jeste da se student u zimskom semestru što temeljitije teorijski uvede u curriculum koji obuhvata djecu od 6 do 16 godina koji je razvio profesor Matthew Lipman i, k tomu još, cilj je osposobiti studente da predaju Filozofiju za djecu (P4C) kako bi mogli usmjeriti i izvježbati učenike za autonomno, kritičko, kreativno i skrbno mišljenje, razvijanje domišljatosti u kreativnosti i razvijanje misaonih vještina kroz dijalog.				

Ishodi učenja	Znanje: polaznici razumiju koncept kritičkog i kompleksnog mišljenja; polaznici razumiju i razlikuju vještine mišljenja Vještine: polaznici vješto ocjenjuju proces i ishod radionice filozofije za djecu; polaznici razumiju i vješto vrednuju različite pristupe filozofiji za djecu; Kompetencije: polaznici samostalno osmišljavaju i realiziraju radionice zasnovane na filozofiji za djecu, razvijaju zaključivanje uz upotrebu edukacijskih instrumenata, dijaloški nastavni metod (forma sokratovskog dijaloga), te znanje osnova dječije psihologije, koja pruža normative dječijeg razvitka i metodike izvođenja nastave filozofije.
---------------	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Refleksivni model edukacije. Pojam kritičkog mišljenja. Kompleksno mišljenje. Stimulus i agenda. Zajednica istraživača (Lipman, Dewey).
2.	Barijere prema kritičkom mišljenju. Emotivno i kognitivno djelovanje. Vještina slušanja.
3.	Odgovor i argument. Zajednica filozofskog istraživanja (McCall). Koncept relevantnosti.
4.	Kolbergove faze moralnog razvitka. Prevazilaženje subjektivizma, dogmatizma i relativizma.
5.	Evaluacija filozofije za djecu.
6.	Vještina čitanja. Kvadrat pitanje (Cam). Postavljanje i biranje pitanja.
7.	Uloga jezika. Idealni jezik u filozofiji za djecu. Vještina definiranja. Ekspertski timovi.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Objašnjenje, primjer i argument. Konceptualiziranje argumenta. Standardi koncepta.
10.	Principi sokratovskog ispitivanja (Brenifier).
11.	Vještina pisanja i interpretacije. Hermeneutika za djecu.
12.	Postavljanje ishoda radionice. Blum-Andersonova taksonomija.
13.	Osmišljavanje radionica filozofije za djecu.

14.	Hawajski program P4C
15.	Značaj uvođenja P4C u BiH: Stjecište između filozofije, pedagogije, psihologije i dječije književnosti u teoriji i praksi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja nastavnika, seminari i hospitovanja																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:																																				
	<table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>polusemestralni pismeni</td><td>25</td><td>25</td></tr><tr><td>2.</td><td>završni semestralni pismeni</td><td>25</td><td>25</td></tr><tr><td>3.</td><td>prisustvo na nastavi</td><td>30</td><td>30</td></tr><tr><td>4.</td><td>seminarski rad i prezentacija istog</td><td>20</td><td>20</td></tr><tr><td>5.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno:100 bodova</td><td>100%</td></tr></table>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	polusemestralni pismeni	25	25	2.	završni semestralni pismeni	25	25	3.	prisustvo na nastavi	30	30	4.	seminarski rad i prezentacija istog	20	20	5.												Ukupno:100 bodova			100%
	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																	
	1.	polusemestralni pismeni	25	25																																	
	2.	završni semestralni pismeni	25	25																																	
	3.	prisustvo na nastavi	30	30																																	
	4.	seminarski rad i prezentacija istog	20	20																																	
	5.																																				
Ukupno:100 bodova			100%																																		
Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:																																					
Polusemestralni pismeni 25 %; završni semestralni pismeni 25 %; prisustvo na nastavi 30 %; seminarski rad i prezentacija istog 20 %.																																					
Napomena: Nabaviti nedostajuću prijeko potrebnu literaturu.																																					
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.																																				

Literatura	<i>Obavezna</i> The Routledge International Handbook of Philosophy for Children (Eds by Maughn Rollins Gregory, Joanna Haynes, Karin Murris, © 2017 – Routledge, 266 strana). Thomas Jackson, GENTLY SOCRATIC INQUIRY (PDF). Journal Educational Perspectives (PDF). <i>Dodatna</i> *Đurđica Crvenko (2006.). Priručnik za metodiku nastave filozofije, Novi Sad: Filozofski fakultet, Odsek za filozofiju (uždbenik iz metodike nastave filozofije – ili temeljem preporuka kolega sa Odsjeka za pedagogiju). *Jean-François Lyotard (1988.), Postmoderna protumačena djeci (Le Postmoderne expliqué aux enfants); *Filozofija za otroke: kritično mišljenje, etična raziskovanja Jaz in drugi (Program osnovnoškolskega izobraževanja) (2006.) Učni načrt za izbirni predmet, Ministarstvo za šolstvo in šport, Ljubljana: Zavod RS za šolstvo; *Lipman, M (2003), Thinking in Education, Cambridge University Press; *Marinković, J. (1981.). Utemeljenost odgoja u filozofiji. Zagreb: Školska knjiga; *Marinković, J. (1990). Filozofija kao nastava. Zagreb: HFD; *Marinković, J. (2008.). Metodika nastave filozofije. Zagreb: Školske novine; *Ross Vasta, Marshall M. Haith, Scott A. Miller (2004.). Dječja psihologija. Zagreb: Naklada Slap (udžbenik iz dječije psihologije – ili temeljem preporuka kolega sa Odsjeka za psihologiju); *Tekstovi za obradu iz dječije književnosti (temeljem preporuka kolega sa Odsjeka za književnosti bh. naroda); Internet resursi (korisne mrežne stranice: P4C sites - Philosophy for Children).
Napomene	Posljednja izmjena: 28. 08. 2021. godine <i>N. (K. K. K.)</i> <i>[Signature]</i> <i>[Signature]</i>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za filozofiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Metodika nastave filozofije				
Šifra/kod	FIL FIL 509	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	8
Ciklus studija	Drugi (II)	Semestar	Treći (III)	Ak. godina	2021./2022.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	-				
Jezik izvođenja nastave	bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Nevad Kahteran			
	Kontakt podaci	Kabinet: 60 E-mail: nevad.kahteran@ff.unsa.ba ; Telefon: 033/253-120	Termin konsultacija	Utorak: 11-13 Četvrtak: 13-16	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 3 sata; seminar 3 sata; vježbe (hospitovanje) 1 sat				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje naših studenata s temeljnim metodičkim aspektima izvođenja nastave filozofije, etike i logike, te kroz teorijski rad, vježbe i hospitovanje u Gimnaziji Obala prinos stjecanju umijeća i znanja primjerenih nastavničkoj kompetenciji, prije svega za izvođenje nastave filozofije, logike i etike u gimnazijama i drugim srednjim školama.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Osposobiti teorijski studente za visoko kvalitetno vođenje nastave u srednjim i osnovnim školama na osnovu edukacije u temeljnim principima metodike nastave. Također, izgraditi kod studenata duhovne pretpostvake za problematiziranje čina edukacije i odgoja kao jedinstvenog obrazovnog-egzistencijalnog čina.				
Ishodi učenja	Znanje: student teorijski poznaje nastavu i nastavni proces, poznaje metode nastave društvenih i humanističkih predmeta; poznaje teorijski nastavne ciljeve za navedene nastavne predmete; poznaje odgovarajuće nastavne metode za nastavne predmete i nastavne jedinice; poznaje način ocjenjivanja učeničkog i nastavničkog rada. Vještine: vješto primjenjuje naučene teoretske obrasce u praksi i radu sa učenicima učeći na primjerima drugih i svojem vlastitom. Kompetencije: student je osposobljen izvoditi nastavu iz navedenih predmeta u osnovnim i srednjim školama.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje studenata sa predmetom i literaturom, kao i obavezom hospitovanja
2.	Uvodna razmatranja
3.	Postupci uvođenja u filozofsko mišljenje
4.	Poticanje analize uočenih pitanja kao oblik uvođenja
5.	Primjeri scenarija, sinopsisa i ideja za obradu nastavnog sadržaja
6.	Provjera znanja i ocjenjivanja
7.	Završna riječ i priprema za hospitovanje u Trećoj Gimnaziji ili Gimnaziji Obala
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Hospitovanje u Gimnaziji Obala ili Treća Gimnazija
10.	Hospitovanje u Gimnaziji Obala ili Treća Gimnazija
11.	Hospitovanje u Gimnaziji Obala ili Treća Gimnazija
12.	Hospitovanje u Gimnaziji Obala ili Treća Gimnazija
13.	Hospitovanje u Gimnaziji Obala ili Treća Gimnazija
14.	Hospitovanje u Gimnaziji Obala ili Treća Gimnazija
15.	Hospitovanje u Gimnaziji Obala ili Treća Gimnazija
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja nastavnika i hospitovanje																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:																																				
	<table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>polusemestralni pismeni</td><td>25</td><td>25</td></tr><tr><td>2.</td><td>hospitovanje</td><td>25</td><td>25</td></tr><tr><td>3.</td><td>prisustvo na nastavi</td><td>30</td><td>30</td></tr><tr><td>4.</td><td>seminarski rad i prezentacija</td><td>20</td><td>20</td></tr><tr><td>5.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	polusemestralni pismeni	25	25	2.	hospitovanje	25	25	3.	prisustvo na nastavi	30	30	4.	seminarski rad i prezentacija	20	20	5.												Ukupno: 100 bodova			100%
	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																	
	1.	polusemestralni pismeni	25	25																																	
	2.	hospitovanje	25	25																																	
3.	prisustvo na nastavi	30	30																																		
4.	seminarski rad i prezentacija	20	20																																		
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
	Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:																																				
	Polusemestralni pismeni 25 %; Obavljeno hospitovanje u Gimnaziji Obala 25 %; Prisustvo na nastavi 30 %; seminarski rad i prezentacija istog 20 %.																																				
	Napomena:																																				
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.																																				
Literatura	Obavezna Marinković, Josip.(2008) Metodika nastave filozofije (Zagreb: ŠN.).																																				
	Dodatna 1. Kyriacou, Chris. (2001) Temeljna nastavna umijeća (Zagreb: Educa). 2. Marinković, Josip.(1990) Filozofija kao nastava (Zagreb:HFD). 3. Marinković, Josip (2008) Učiteljstvo kao poziv, Zagreb: Kruzak. 4. Marinković, Josip.(1990) Filozofija kao nastava (Zagreb:HFD).																																				
Napomene	Posljednja promjena: 28. 08. 2021. godine 																																				

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za filozofiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Komparativna filozofija				
Šifra/kod	FIL FIL 507	Status (obavezni ili izborni)	Izborni	ECTS	3
Ciklus studija	Drugi (II)	Semestar	Treći (III.)	Ak. godina	2021./2022.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	-				
Jezik izvođenja nastave	bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Nevad Kahteran			
	Kontakt podaci	Kabinet: 60 E-mail: nevad.kahteran@ff.unsa.ba; Telefon: 033/253-120	Termin konsultacija	Utorak: 11-13 Četvrtak: 13-16	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 1 sat; seminar 1 sat; vježbe_____				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Kolegij Komparativna filozofija je historijski nužan projekat uspostave kritičkog diskursa između različitih filozofskih sustava i mislitelja koji pripadaju tim različitim kulturama i tradicijama i ima za cilj proširivanje filozofskih horizonata i mogućnosti razumijevanja naših studenata koji su uključeni u njezino proučavanje na II ciklusu.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Kroz ovaj kolegij na postdiplomskom studiju studenti treba da se uvedu u glavne tradicije nezapadnjačkih filozofija, gradeći uporedo moguće linkove sa onima zapadnjačkima, te da se kroz sržne pojmove i već postojeće linkove u njihovom historijskom i kulturološkom kontekstu razmotre neka od temeljnih pitanja ovdje uključenih filozofskih tradicija. Uspostava kritičkog diskursa između različitih filozofskih sustava i mislitelja koji pripadaju tim različitim kulturama i tradicijama ima za cilj proširenje filozofskih horizonata i mogućnosti razumijevanja studenata koji su uključeni u njezino proučavanje. Naročita zadaća i cilj koji ima komparativna filozofija jeste uspostava internacionalnog mira i dubljeg razumijevanja u konkretnom, praktičnom i istodobno intelektualnom poduhvatu unutar multikulturnih zajednica, dok je jedan od trajnih ciljeva iste bio taj da učini evidentnim temeljne spoznajne i evaluativne pretpostavke tradicija koje su različite od naše vlastite, uz očekivanja da zadobijemo veću jasnoću i bolje razumijevanje o pretpostavkama koje nas informiraju o nečijoj tradiciji.				

Ishodi učenja	Znanje: komparativna filozofija u svojem najširem kulturološkom modalitetu - student zna da učini evidentnim temeljne spoznajne i evaluativne pretpostavke tradicija koje su različite od naše vlastite Vještine: Bez obzira da li je to u etici, metafizici, estetici, ili bilo kojoj drugoj filozofskoj disciplini, student vješto može identificirati filozofske probleme koji se provlače kroz različite tradicije, te može koristiti resurse ovih tradicija kako bi proširio svoje vlastito filozofsko razumijevanje i djelovanje. Kompetencije: studenti bi trebali biti u stanju da proučavaju azijsku filozofiju i druge nezapadnjačke tradicije u svrhu obogaćivanja njihovog filozofskog backgrounda, a kako bi im se omogućilo da se bolju hrvaju sa filozofskim problemima koji ih zanimaju, budući da u eri globalizacije ovakovrsna istraživanja danas predstavljaju mega-trend u filozofiji sa ciljem redefiniranja filozofije i posvješćivanja nužnosti uvođenja intertradicionalnih, interkulturalnih, intersustavnih, integrativnijih i globalnijih studija.
---------------	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje sa studentima i uvod u komparativnu filozofiju
2.	Predmetna materija komparativne filozofije
3.	Komparativna filozofija i filozofska sinteza
4.	Metode komparativne filozofije
5.	Pluralizam u filozofskim curriculumima
6.	Istočnjačka misao i njezino mjesto u komparativnoj filozofiji
7.	Nužnost uporednih proučavanja i razmatranja unutar islamske filozofije
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata
9.	The Structure of Oriental Philosophy (Volume 1 & 2)
10.	The Misty Land of Ideas and the Light of Dialogue: An Anthology of Comparative Philosophy: Western & Islamic
11.	Constructive Engagement of Analytic and Continental Approaches in Philosophy
12.	Japanese and Continental Philosophy

13.	Islam and Confucianism
14.	Čedomil Veljačić (Bhikkhu Nanajivako) & Special Issue of Synthesis Philosophica on Islamic and Comparative Philosophy, 62 (2-2016)
15.	N. Kahteran, <i>Komparativna filozofija</i> (FF UNSA, Sarajevo, 2009.) Synthesis Philosophica, No. 62_2/2016 N. Kahteran, <i>The Role of Comparative Philosophy in Bosnia and Herzegovina: Philosophising at the Big Fault Line</i> (Cambridge Scholars Publishing, 2021.)
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja nastavnika i rad u seminarima sa studentima																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:																																				
	<table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>polusemestralni pismeni</td><td>25</td><td>25</td></tr><tr><td>2.</td><td>završni semestralni pismeni</td><td>25</td><td>25</td></tr><tr><td>3.</td><td>prisustvo na nastavi</td><td>30</td><td>30</td></tr><tr><td>4.</td><td>Seminarski rad i prezentacija</td><td>20</td><td>20</td></tr><tr><td>5.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	polusemestralni pismeni	25	25	2.	završni semestralni pismeni	25	25	3.	prisustvo na nastavi	30	30	4.	Seminarski rad i prezentacija	20	20	5.												Ukupno: 100 bodova			100%
	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																	
	1.	polusemestralni pismeni	25	25																																	
	2.	završni semestralni pismeni	25	25																																	
3.	prisustvo na nastavi	30	30																																		
4.	Seminarski rad i prezentacija	20	20																																		
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
	Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:																																				
	• Polusemestralni pismeni 25 %; Završni semestralni pismeni 25 %; • Prisustvo na nastavi 30 %; Seminarski rad i prezentacija istog 20 %.																																				
	Napomena:																																				
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;																																				

	d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	<i>Obavezna</i> Nevad Kahteran, Komparativna filozofija, Filozofski fakultet Sarajevo, 2009. Comparative and Islamic Philosophy (Nevad Kahteran & Daniel Bučan, eds.) u: <i>Synthesis Philosophica</i>, No. 62_2/2016 N. Kahteran, The Role of Comparative Philosophy in Bosnia and Herzegovina: Philosophising at the Big Fault Line (Cambridge Scholars Publishing, 2021.) <i>Dodatna</i> 1. Ames, Roger, ed. <i>The Aesthetic Turn: Reading Eliot Duetsch on Comparative Philosophy</i>. Chicago: Open Court, 1999. 2. Bahm, A., <i>Comparative Philosophy: Western, Indian and Chinese Philosophies Compared</i> (Albuquerque, NM: World Books, 1977. 3. Blocker, H. Gene. <i>World Philosophy: An East-West Comparative Introduction to Philosophy</i>. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall, 1999. 4. Deutsch, Eliot. <i>Introduction to World Philosophies</i>. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall, 1997. 5. Deutsch, Eliot and Ron Bontekoe, eds. <i>A Companion to World Philosophies</i>. Oxford: Blackwell, 1997. 6. Dilworth, David. <i>Philosophy in World Perspective: A Comparative Hermeneutic of the Major Theories</i>. New Haven: Yale University Press. 7. Foster, L. & P. Herzog (eds), <i>Defending Diversity: Contemporary Philosophical Perspectives on Pluralism and Multiculturalism</i> (Amherst, MA: University of Massachussetts Press, 1944. 8. Harvey, D., <i>The Condition of Postmodernity: An Inquiry into the Conditions of Cultural Change</i> (Oxford: Blackwell, 1990. 9. Hourani, A., <i>Islam in European Thought</i> (Cambridge University Press, 1991). 10. Masson'Oursel, Paul. <i>Comparative Philosophy</i>. London: Routledge, 2000. 11. Paya, Ali (ed.). <i>The Misty Land of Ideas and the light of dialogue: An Anthology of Comparative Philosophy – Western & Islamic</i>, ICAS Press, 2013. 11. Parkes, Graham, ed. <i>Heidegger and Asian Thought</i>. Chicago: University of Chicago Press, 1991. 12. Raju, P.T. <i>Introduction to Comparative Philosophy</i>. Reprint ed. Delhi: Motilal Banarsidass, 1997. 13. Scharfstein, Ben-Ami. <i>A Comparative History of World Philosophy: From the Upanishads to Kant</i>. Albany: State University of New York Press, 1998. 14. <i>From Africa to Zen: An Invitation to World Philosophy</i>. Lanham, MD. Rowman & Littlefield Publishers, 1993. 15. Turner, B.S., <i>Orientalism, Postmodernism and Globalism</i> (Routledge, 1994). 16. Devid E. Kuper, <i>Svetska filozofija: Istorijski uvod</i>. Svetovi/Novi Sad, 2004.
Napomene	Posljednja izmjena: 28. 08. 2021. godine <i>N. Kahteran</i> <i>Stolac</i>

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET
SARAJEVO
BROJ: 22-04/42
Datum: 21-9-2021. god.

SYLLABUS

Odsjek	Filozofija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Historija filozofije I/1				
Šifra/kod	FIL FIL 102	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	7
Ciklus studija	I	Semestar	I	Ak. godina	2021/2022.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski, srpski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Damir Marić			
	Kontakt podaci	Kabinet:63 E- mail:damir.marić@ff.unsa.ba Telefon: 253 123	Termin konsultacija	utorak, 11-13 srijeda, 14-15 petak, 9-11	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci		Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 3; seminar_____; vježbe 3				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predavanja će krenuti razmatranjem okolnosti nastanka filozofije i znanosti u antičkoj Grčkoj nastaviće pratiti razvoj pojedinih filozofija i „filozofskih škola“ pri čemu će se posebna pažnja posvetiti postavljanju ključnih filozofskih pitanja i odgovora koji će biti prisutni i uticajni i u kasnijem mišljenju. Stoga je neophodno obratiti više pažnje na temeljne filozofske postavke predsokratovskog perioda počevši od miletskih filozofa preko piragorejaca, elejaca, atomista i pojedinih značajnih filozofa, poput Heraklita, Empedokla i Anaksagore, do kraja „kozmološkog perioda“, odnosno do pojave prvih sofista. Na predavanjima će se objasniti zašto sofisti, prije svega Protagora i Gorgija, odustaju od kozmoloških istraživanja i zašto su se posvetili čovjeku i njegovom životu u zajednici. U centru Sokratovog interesovanja, koji je također smatrao kozmologiju nepotrebnom, biće etički problemi, međutim, isto tako će se pokušati objasniti zašto nam je problem doći do historijskog Sokrata i po čemu je njegov metod orginalan i komplementaran njegovoj etici. Studenti su dužni pročitati djela koja se budu obrađivala na predavanjima i vježbama, kao i sekundarnu literaturu koja se njima bavi.				
Cilj kolegija/					

nastavnog predmeta	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa nastankom i općenitim razvojem filozofije u antici. Studenti trebaju steći uvid u osnovne linije mišljenja koje se protežu od predsokratovske kozmologije do sofističkog i Sokratovog obrata ka čovjeku.
Ishodi učenja	Nakon položenog ispita studenti će moći: ➤ razumjeti filozofske probleme u periodu od predsokratovske kozmologije do sofističkog i Sokratovog obrata ka čovjeku ➤ moći će kritički promišljati filozofske postavke ovog povijesnog perioda (od predsokratovaca do sofista i Sokrata) ➤ omogućit će im razumjevanje filozofskog utjecaja ovog povijesnog perioda na kasniju filozofiju ➤ moći će kritički promišljati vezu ovog povijesnog perioda (od predsokratovaca do Sokrata) na današnju filozofiju

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Nastanak filozofije u antičkoj Grčkoj Povijesni, kulturni, religijski i geografski kontekst nastanka filozofije i znanosti u antičkoj Grčkoj.
2.	Filozofi iz Mileta – Tales, Anaksimandar, Anaksimenes: pitanje o arhe.
3.	Pitagoras i pitagorasovci – broj kao počelo svega. Uticaj pitagorasovskog stanovišta na kasnije filozofije i na novovjekovnu filozofiju i suvremenu znanost.
4.	Elejska škola – Ksenofan (pitanje o njegovoj pripadnosti elejskoj školi), Parmenid, Zenon, Melis. Jedno ili bitak, jedinstvo i mnoštvo, problem kretanja.
5.	Heraklit – Logos i jedinstvo suprotnosti. Vatra kao metafora ili kozmološki princip. Poređenje sa elejskom filozofijom.
6.	Empedoklo – četiri korijena svega (vatra, voda, zemlja, zrak) i dva principa (ljubav i mržnja).
7.	Anaksagora – Homeomerije i nous (um). Um kao princip u filozofiji.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata

9.	Atomisti – Demokrit i Leukip – atomi i prazno. Bitak i ništa u filozofiji atomista. Razlike i sličnosti homeomerija i atoma.
10.	Sofisti – Protagora i Gorgija. Značenje Protagorinog stava da je čovjek mjera svih stvari. Filozofski razlozi za odustajanje od kozmologije. Promjenjeno značenje istine i značaj retorike. Gorgijin napad na elejsku filozofiju i besmislenost kozmologije.
11.	Ostali sofisti – Hipija, Prodik, Antifon i drugi. Etički i politički stavovi, egalitarizam, vjerovatni napad na ropstvo, mogući kozmopolitizam, elitizam, eristika.
12.	Sokrat - biografija: živjeti bez ostatka ono što se misli ili jedinstvo filozofije i života.
13.	Problem Sokrata: četiri osnovna izvora o Sokratovom životu i učenju i njihova nekompatibilnost. Pregled najvažnijih teorija o tome ko je doista bio Sokrat. Najuticajnije suvremeno stajalište Gregory Vlastosa.
14.	Sokratov metod: elenhos Shema elenhosa, definiranje i indukcija. Sokratova ironija i majeutika.
15.	Sokratova etika: vrlina je znanje je sreća. Sokratov paradoks: niko ne čini zlo namjerno. Odnos vrline i sreće.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava će se izvoditi u obliku interaktivnih predavanja i vježbi. Oblici: predavanja, vježbe, seminari, samostalni zadaci, istraživanje.
---	--

Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:																																				
	<table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Testovi i permanentno praćenje</td><td>20</td><td>20%</td></tr><tr><td>2.</td><td>Seminarski rad</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>3.</td><td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50%</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Testovi i permanentno praćenje	20	20%	2.	Seminarski rad	15	15%	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15%	4.	Završni ispit	50	50%													Ukupno: 100 bodova			100%
	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																	
	1.	Testovi i permanentno praćenje	20	20%																																	
	2.	Seminarski rad	15	15%																																	
	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15%																																	
	4.	Završni ispit	50	50%																																	
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:																																					
• Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (7 – 10 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena i usmena provjera znanja																																					
Napomena:																																					
Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.																																					
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.																																				
Literatura	<i>Obavezna</i> 1. K. K. V. Tejlor ur., <i>Istorija filozofije I: od početka do Platona</i> 2. W. Windelband, <i>Povijest filozofije I</i> 3. F. Koplston, <i>Istorija filozofije I</i> 4. M. N. Đurić, <i>Istorija helenske etike</i> 5. H. Diels, <i>Predsokratovci I, II</i> 6. Diogen Laertije, <i>Životi i mišljenja istaknutih filozofa</i> 7. D. Marić, <i>Kinici i metafizika i Sokrates i kinici</i> 8. Platon, <i>Odbrana Sokratova, Kriton, Fedon</i>																																				

	<i>Dodatna</i> 1. <i>Filozofijski riječnik u redakciji Vladimira Filipovića</i>
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Filozofija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Historija filozofije II/1				
Šifra/kod	FIL FIL 201	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	8
Ciklus studija	I	Semestar	III	Ak. godina	2021/22.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Položena <i>Historija filozofije I/1</i> i <i>Historija filozofije I/2</i>				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski, srpski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Damir Marić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 63 E-mail: damir.marić@ff.unsa.ba Telefon: 253 123	Termin konsultacija	utorak, 11-13 srijeda, 14-15 petak, 9-11	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci		Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 3; seminar_____; vježbe 3;				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predavanja iz srednjovjekovne filozofije će se koncentrirati na probleme odnosa razuma i vjere, te na problem univerzalija. Objasniće se povijesni, društveni i kulturni okvir za dolazak humanizma i renesanse, a posebna pažnja će se posvetiti filozofskim idejama toga vremena koje su imale snažan uticaj na kasnije mišljenje. Ukazaće se na stvaranje velikih sistema, pravaca i struja, empirizma i racionalizma u modernoj filozofiji sa posebnim akcentom na filozofski doprinos F. Bacona, R. Descartesa i J. Lockeja. Studenti su dužni pročitati djela koja se budu obrađivala na seminarima, kao i navedenu literaturu koja se njima bavi.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Osnovni cilj predmeta je upoznati studente sa najznačajnijim filozofskim problemima od srednjeg vijeka preko humanizma i renesanse do novovjekovnih rasprava filozofa empirističkog i racionalističkog usmjerenja.				
Ishodi učenja					

	Nakon položenog ispita studenti će moći: ➤ razumjeti filozofske probleme srednjovjekovne filozofije, filozofije renesanse, te novovjekovnog empirizma i racionalizma ➤ moći će kritički promišljati filozofske postavke iz ovog povijesnog perioda ➤ razumjeće filozofski utjecaj srednjovjekovne filozofije, filozofije renesanse, empirizma i racionalizma, na kasniju filozofiju ➤ moći će kritički promišljati vezu i utjecaj ovog perioda filozofije na današnju filozofiju
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Srednjovjekovna filozofija: patristika. Odnos kršćanstva i filozofije.
2.	Srednjovjekovna filozofija – Vjera i razum.
3.	Srednjovjekovna filozofija – skolastika Problem univerzalija: nominalizam i realizam.
4.	Filozofija renesanse – socijalno-politička pozadina i fundamentalni motivi filozofije renesanse. Obnavljanje antičke filozofija (L. Vala, M. Ficino, G. P. de la Mirandola, P. Pomponaci).
5.	Filozofija renesanse - Oživljavanje filozofije prirode i metodsko zasnivanje modernih prirodnih znanosti (N. Kuzanski, B. Telezio, F. Petrić, G. Bruno).
6.	Humanizam i reformski pokret – E. Roterdamski. Renesansna filozofija u Francuskoj – M. de Montaigne.
7.	Stvaranje velikih sistema, pravaca i struja: empirizam i racionalizam u modernoj filozofiji – generalne karakteristike. F. Bacon – znaje i ovladavanje prirodom; induktivna metoda.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	R. Descartes – biografija i bibliografija
10.	R. Descartes – Rasprava o metodu, Četiri metoda načela.
11.	R. Descartes – Metodska skepsa.

	Smisao i značaj stava Cogito ergo sum. Mišljenje, protežnost, Bog.
12.	J. Locke – biografija i bibliografija
13.	J. Locke – Porijeklo, izvjesnost i opseg spoznaje. Napad na urođene ideje i principe.
14.	J. Locke - Proste i složne ideje. Ideja supstancije i empiristička filozofija
15.	J. Locke – Ideje i jezik. Istina.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava će se izvoditi u obliku interaktivnih predavanja i vježbi. Oblici: predavanja, vježbe, seminari, samostalni zadaci, istraživanje.																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja: <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Testovi i permanentno praćenje</td><td>20</td><td>20%</td></tr><tr><td>2.</td><td>Seminarski rad</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>3.</td><td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50%</td></tr><tr><td>5.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table> Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Testovi i permanentno praćenje	20	20%	2.	Seminarski rad	15	15%	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15%	4.	Završni ispit	50	50%	5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Testovi i permanentno praćenje	20	20%																																		
2.	Seminarski rad	15	15%																																		
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15%																																		
4.	Završni ispit	50	50%																																		
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		

	• Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • SeminarSKI rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (7 – 10 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena i usmena provjera znanja Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	<i>Obavezna</i> 1. Dž. Marenbon ur., <i>Istorija filozofije: Srednjovekovna filozofija</i> 2. Dž. H. R. Parkinson ur., <i>Istorija filozofije: Renesansa i racionalizam</i> 3. S. Braun ur., <i>Istorija filozofije: Britanski empirizam i prosvjetiteljstvo</i> 4. F. Koplston, <i>Istorija filozofije II: Srednjevjekovna filozofija</i> 5. V. Filipović, <i>Filozofija renesanse</i> 6. B. Petronijević, <i>Istorija novije filozofije</i> 7. Augustin, <i>Ispovijesti</i> 8. T. Akvinski, <i>Dvije filozofske rasprave o istini</i> 9. F. Bacon, <i>Novi organon</i> 10. R. Descartes, <i>Rasprava o metodi; Meditacije o prvoj filozofiji</i> 11. J. Locke, <i>Ogled o ljudskom razumu</i> <i>Dodatna</i> 1. Filozofijski riječnik u redakciji Vladimira Filipovića
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Filozofija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Filozofija politike				
Šifra/kod	FIL FIL 213	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	4
Ciklus studija	I	Semestar	III	Ak. godina	2021/22.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski, srpski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Damir Marić			
	Kontakt podaci	Kabinet:63 E- mail:damir.marić@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 123	Termin konsultacija	utorak, 11-13 srijeda, 14-15 petak, 9-11	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci		Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 1; seminar_____; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predavanja će započeti izlaganjem antičkih promišljanja politike, prije svega kroz djela Platona i Aristotela, zatim će se izučavati ključna stajališta srednjevjekovnih, renesansnih i novovjekovnih filozofa o ovoj temi. Posebna pažnja će se posvetiti suvremenoj filozofiji politike kroz pitanja o liberalizmu, libertarijanizmu, komunitarizmu, marksizmu, multikulturalizmu i feminizmu.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta je uputiti studente u najvažnije probleme filozofije politike od antike do danas, što će se učiniti kroz interpretiranje ključnih tekstova iz ove oblasti. Studenti će naučiti da analiziraju i diskutiraju o temeljnim teorijama filozofije politike				
Ishodi učenja	Znanje: 1. Zna ključna filozofska stajališta o politici od antike do danas. 2. Zna smisao filozofskih teorija o politici i razumije njihov značaj za politiku i društvo.				

	3. Zna razlikovati i prepoznavati različite filozofske teorije u suvremenom društvu i politici. 4. Zna utjecaj filozofskih teorija u suvremenom društvu. 5. Zna uporediti i prosuđivati različita filozofska stajališta o politici. Vještine: 1. Vješto otkriva i prepoznaje značaj filozofije politike za društvo. 2. Vješto primjenjuje filozofske teorije na suvremene političke probleme. Kompetencije: 1. <i>Obrazovne kompetencije:</i> profesionalo i stručno vrši edukaciju učenika u nastavnom procesu ili sarađuje u obuci studenata na univerzitetskom nivou iz oblasti filozofije politike. 2. <i>Naučne kompetencije:</i> u oblasti humanističkih nauka aktivno sudjeluje u znanstveno-istraživačkom radu vezanom za filozofiju politike kao filozofske discipline, kao i u europskim projektima i u projektima od značaja za lokalnu zajednicu. 3. <i>Istraživačke kompetencije:</i> u oblasti humanističkih i društvenih znanosti, samostalno vrši istraživanje iz oblasti filozofije politike i objavljuje rezultate u znanstvenim časopisima. 4. <i>Analitičke kompetencije:</i> daje samostalne analize filozofskih teorija o politici kao i konkretnih političkih situacija. 5. <i>Komunikacijske kompetencije:</i> promovira razumijevanje istine u društvenom kontekstu kao i racionalno argumentiranje u raspravama.
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Nastanak prvih teorija o politici u antičkoj Grčkoj. Predsofistički filozofi, sofisti, Sokrat
2.	Platonova filozofija politike
3.	Aristotelova filozofija politike
4.	Srednjevjekovna i renesansna filozofija politike
5.	J. Locke i B. Spinoza

6.	Filozofija politike u doba prosvjetiteljstva
7.	Kantova i Millova filozofija politike
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Suvremena filozofija politike. Utilitarizam
10.	Liberalizam
11.	Libertarijanizam
12.	Komunitarizam
13.	Marksizam
14.	Multikulturalizam
15.	Feminizam
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava će se izvoditi u obliku interaktivnih predavanja i vježbi.
--	--

Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:																																				
	<table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Testovi i permanentno praćenje</td><td>20</td><td>20%</td></tr><tr><td>2.</td><td>Seminarski rad</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>3.</td><td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50%</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Testovi i permanentno praćenje	20	20%	2.	Seminarski rad	15	15%	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15%	4.	Završni ispit	50	50%													Ukupno: 100 bodova			100%
	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																	
	1.	Testovi i permanentno praćenje	20	20%																																	
	2.	Seminarski rad	15	15%																																	
	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15%																																	
	4.	Završni ispit	50	50%																																	
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:																																					
• Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja • Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (7 – 10 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena i usmena provjera znanja																																					
Napomena:																																					
Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik praćenja.																																					
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.																																				
Literatura	1. Platon, <i>Država</i>, BIGZ, Beograd, 2002. 2. Aristotel, <i>Politika</i>, Globus, Zagreb, 1988. 3. N. Machiavelli, <i>Vladalac</i>, AKIA M. Princ, Beograd 2002. 4. B. Spinoza, <i>Politička rasprava</i>, Demetra, Zagreb, 2006. i <i>Teologijsko-politička rasprava</i>, Demetra, Zagreb, 2006. 5. J. Locke, <i>Dvije rasprave o vladi</i>, Naklada Jurčić, Zagreb, 2006. i <i>Pismo o toleranciji</i>, Mladost, Beograd, 1978. 6. J.-J. Rousseau, <i>Društveni ugovor</i>, Prosveta, Beograd, 1949. 7. I. Kant, <i>Pravno – politički spisi</i>, Politička kultura, Zagreb, 2000. 8. J. S. Mill, <i>O slobodi</i>, Pravni fakultet, Beograd, 2007. 9. J. Rawls, <i>Politički liberalizam</i>, KruZak, Zagreb, 2000.																																				

	10. V. Kimlika, <i>Savremena politička filozofija</i>, Nova srpska politička misao, Beograd, 2009. Dopunska: 1. T. More, <i>Utopija</i>, Globus, Zagreb, 2003. 2. T. Hobbes, <i>Levijatan</i>, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb, 2013. 3. G. W. F. Hegel, <i>Osnovne crte filozofije prava</i>, Veselin Masleša, Sarajevo, 1964. 4. A. Swift, <i>Politička filozofija: vodič za studente i političare</i>, Clio, Beograd, 2008. 5. J. Kiš, <i>Savremena politička filozofija</i>, Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, Novi Sad, 1998. 6. J. Wolff, <i>Uvod u političku filozofiju</i>, Hrvatski studiji, Zagreb, 2011.
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Filozofija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Etika I				
Šifra/kod	FIL FIL 203	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	Fil.i druga studijska grupa 8
Ciklus studija	I	Semestar	III	Ak. godina	2021/22.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	nema				
Jezik izvođenja nastave	bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Damir Marić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 63 E-mail: damir.marić@ff.unsa.ba Telefon: 033 25 31 23	Termin konsultacija	utorak, 11-13 srijeda, 14-15 petak, 9-11	
Saradnik	Ime i prezime	/			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2 seminar_____; vježbe 2				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Raznolikost, a i suprotstavljenost etičkih promišljanja najbolje je posmatrati preko modela etike. Četiri su osnovna tradicionalna modela etike koji i u savremenoj etici imaju raznolike recepcije. To su etika vrline, etika prirodnog zakona i prirodnih prava, utilitaristička etika i Kantova etika. Pored ovih tradicionalnih etičkih modela i njihovih savremenih interpretacija, feministička i postmoderna etika predstavljaju dva nezaobilazna modela etike. Etika se uobičajeno dijeli na normativnu etiku i metaetiku. Normativna etika odgovara na sadržajna normativna pitanja „Šta treba da činim?“ i „Šta je dobro“, a metaetika pokušava odgovoriti na semantička pitanja o značenju, epistemološka i metafizička pitanja o mogućnosti i prirodi istine u etici. Ovdje su važni sporovi oko realizma, intuicionizma, naturalizma, subjektivizma i relativizma. Odgovoriti na pitanje „Šta je etika?“ nepotpuno je i bez razmatranja problema i pravaca u primijenjenoj etici i bioetici. Ovdje izdvajamo etičke probleme abortusa, eutanazije, <i>in vitro</i> fertilizacije i surogat majčinstva, te našeg odnosa prema vanjskoj prirodi i životinjama.				

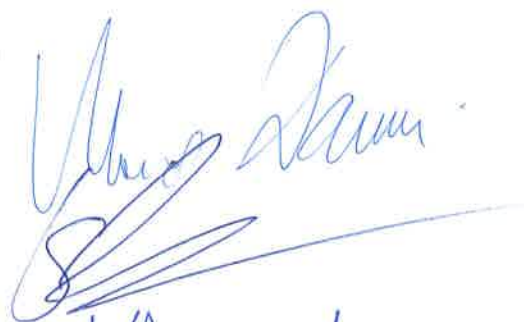
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj je predmeta da studenti i studentice ovladaju nezaobilaznim korpusom znanja o tipovima etičkih teorija, razviju etičku senzibilnost i sposobnost kritičkog mišljenja.
Ishodi učenja	Razumijevanje pojmova, ideja i principa važnih za etičko promišljanje. Uspoređivanje i pronalaženje sličnosti i razlika među pojmovima, idejama i principima etičkih pristupa. Argumentativno obrazlaganje valjanosti stanovišta i ideja. Procjenjivanje i odabiranje važnih pojmova i postupaka u rješavanju definiranih zadataka od strane profesorice. Izvršavanje zadataka uz stručno i povremeno vođstvo. Primjena komunikacije u interakciji s kolegama, kolegicama i profesorom.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	O pojmu i podjeli etike. Modeli etičkog mišljenja. Tri ose moralnog promišljanja
2.	Etika vrline: Aristotelovo etičko učenje kao paradigmatičan model etike sreće i vrline. Etika kao praktična disciplina, veza politike i etike, koncepcija »posrećenog života« i učenje o dijanoetičkim i etičkim vrlinama. Neke savremene recepcije: O. Hoeffe
3.	Etika prirodnog zakona: zakon i pravila kao centralni fokus moralnog života. Klasična formulacija kod Cicerona. Hugo Grotius: prevodjenje prirodnog zakona u teoriju ljudskih prava. Savremeno značenje: J. Finnis.

4.	Utilitaristička etika: Etičko učenje J.S. Milla. Utilitarizam pravila i postupaka, prosječni i totalni utilitarizam, odnos pravednosti i korisnosti. Savremene recepcije: R. M. Hare i teorija o dva nivoa moralnog promišljanja.
5.	Kantova i kantovske etike. Kantova etika autonomne volje. Pojam dobre volje, čistoga praktičnog uma, dužnosti, kategoričkog imperativa, autonomije i slobode. Savremena etika i Kant: kontraktualizam J. Rawlsa i etika diskursa J. Habermasa.
6.	Feministička etika. C. Gilligan vs. L. Kohlberg: etika brige i etika pravde. Dovođenje u pitanje nepristrasnosti i naglasak na emocijama i relacijama. A. Jaggar: zajednički imenitelj feminističkih etika. Feministička etika brige i feministička etika moći.
7.	Postmoderna etika. Kritika modernog etičkog metanarativa. Uvažavanje dvosmislenosti i raznolikosti, bezprincipijelne i neutemeljene moralnosti. Levinasova etika odgovornosti za drugog i R. Rortyjevo razoružavanje etike.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Primijenjena etika i resursi tradicionalnih etika. Etika u dobu nauke i tehnologije. Nastanak bioetike kao interdisciplinarnog polja istraživanja. Pravci u bioetici. T. Beauchamp/J. Childress i četiri bioetička principa.
10.	Feministička bioetika. S. Wolf: Potreba za rekonstrukcijom bioetike u predmetu, epistemologiji i metodu istraživanja. Utjecaj feminističke bioetike na Beauchampa i Childressa.
11.	Etičke dileme abortusa i eutanazije
12.	Etički izazovi novih reproduktivnih tehnologija
13.	Ekoetika
14.	Profesionalna etika. Etika nastavnništva.
15.	Moralni status životinja
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Interaktivna predavanja, pismene zadaće na sedmičnoj bazi, izlaganja i diskusije studenata i studentica.																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja: <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Završni (pismeni i usmeni) ispit</td><td>50</td><td>50</td></tr><tr><td>2.</td><td>Testovi i permanentno praćenje</td><td>20</td><td>20</td></tr><tr><td>3.</td><td>Seminarski rad</td><td>15</td><td>15</td></tr><tr><td>4.</td><td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td><td>15</td><td>15</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100bodova</td><td>100%</td></tr></table> Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik praćenja.	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Završni (pismeni i usmeni) ispit	50	50	2.	Testovi i permanentno praćenje	20	20	3.	Seminarski rad	15	15	4.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15													Ukupno: 100bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Završni (pismeni i usmeni) ispit	50	50																																		
2.	Testovi i permanentno praćenje	20	20																																		
3.	Seminarski rad	15	15																																		
4.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15																																		
Ukupno: 100bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.																																				
Literatura	<i>Obavezna</i> 1. Platon, <i>Država</i> (izdanje po izboru) 2. Aristotel, <i>Nikomahova etika</i>, Hrvatska svučilišna naklada, Zagreb, 1992. 3. D. Hume, <i>Rasprava o ljudskoj prirodi</i>, Veselin Masleša, Sarajevo, 1983. 4. Dž. S. Mil, <i>Utilitarizam</i>, Kultura, Beograd, 1960. 5. Kant, <i>Zasnivanje metafizike morala</i>, BIGZ, Beograd, 1981. 6. F. Jodl, <i>Istorija etike kao filozofske nauke I-II</i>, Veselin Masleša, Sarajevo, 1975. 7. P. Singer, <i>Uvod u etiku</i>, Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, Novi Sad/Sremski Karlovci, 2004.																																				

	8. A. MacIntyre, <i>Kratka istorija etike</i> , Plato, Beograd, 2000.
Napomene	<i>Dodatna</i> 1. M. N. Đurić, <i>Istorija helenske etike</i>. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1987. 2. Hegel, G. W. F., <i>Osnovne crte filozofije prava</i>, Veselin Masleša, Sarajevo, 1989. 3. Jonas, H., <i>Princip odgovornost</i>. Veselin Masleša, Sarajevo, 1990.

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Filozofija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Sokratesova filozofija: suvremene interpretacije				
Šifra/kod	FIL FIL 404	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	3
Ciklus studija	II	Semestar	I	Ak. godina	2021/22.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski, srpski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Damir Marić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 63 E-mail: damir.marić@ff.unsa.ba Telefon: 253 123	Termin konsultacija	utorak, 11-13 srijeda, 14-15 petak, 9-11	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 1; seminar _____; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predavanja će krenuti generalnim razmatranjem interpretacija Sokratove filozofije u 20. stoljeću, a više će se pažnje posvetiti oživljavanju interesa za ovu filozofiju u posljednjih nekoliko decenija. Najveći dio vremena biće posvećen danas najutjecajnijoj interpretaciji Gregory Vlastosa, kao i odgovorima na ovu interpretaciju koje su dali naznačeni stručnjaci iz ove oblasti. Studenti su dužni pročitati djela koja se budu obrađivala na seminarima, kao i navedenu literaturu koja se njima bavi.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa interpretacijama Sokratove filozofije nastalim u nekoliko posljednjih decenija.				
Ishodi učenja	Nakon položenog ispita studenti će moći: ➤ razumjeti filozofske probleme Sokratove filozofije proizašle iz istraživanja u nekoliko posljednjih decenija, ali i generalno u 20. i 21.				

	stoljeću ➤ moći će kritički promišljati filozofske postavke Sokratove filozofije proizašle iz novijih interpretacija ➤ razumjeće filozofski utjecaj novijih interpretacija Sokratove filozofije ➤ moći će kritički promišljati eventualnu vezu novih interpretacija Sokratove filozofije na suvremeno mišljenje
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Burnet – Taylorova teorija
2.	
3.	Kritika Burnet – Taylorove teorije i ostale značajne pozicije u 20 stoljeću.
4.	Problem Sokrata: Različiti izvora o Sokratovoj filozofiji i životu.
5.	
6.	Problem Sokrata: Stajalište Gregory Vlastosa
7.	
8.	Problem Sokrata: Stajalište Gregory Vlastosa
9.	
10.	Problem Sokrata: Kritika Vlastosove pozicije i ostale značajne interpretacije.
11.	
12.	Sokratov metod: Pregled stajališta u 20. stoljeću
13.	
14.	Polusemestralna provjera znanja studenata
15.	
16.	Sokratov metod: Stajalište Gregory Vlastosa
17.	
18.	Sokratov metod: Kritika Vlastosove pozicije i ostale značajne interpretacije
19.	
20.	Sokratova etika: Pregled stajališta u 20. stoljeću
21.	
22.	Sokratova etika: Stajalište Gregory Vlastosa
23.	
24.	Sokratova etika: Stajalište Gregory Vlastosa
25.	
26.	Sokratova etika: Kritika Vlastosove pozicije i ostale značajne interpretacije
27.	

15.	Najnovije interpretacije Sokratove filozofije
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava će se izvoditi u obliku interaktivnih predavanja i vježbi. Oblici: predavanja, vježbe, seminari, samostalni zadaci, istraživanje.																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja: <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Seminarski rad</td><td>30</td><td>30%</td></tr><tr><td>2.</td><td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td><td>20</td><td>20%</td></tr><tr><td>3.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50%</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table> Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način: - Seminarski rad: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (7 – 10 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) - Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature - Završni ispit: pismena provjera znanja Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Seminarski rad	30	30%	2.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	20	20%	3.	Završni ispit	50	50%																	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Seminarski rad	30	30%																																		
2.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	20	20%																																		
3.	Završni ispit	50	50%																																		
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;																																				

	c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	<i>Obavezna</i> 1. G. Vlastos, <i>Socrates: Ironist and Moral Philosopher</i> ; G. Vlastos: <i>Socratic Studie</i> ; ili D. Marić, <i>Kinici i metafizika i Sokrates i kinici</i> (dijelovi o Sokratu)
	<i>Dodatna</i> 1. W. C. K. Guthrie, <i>Povijest grčke filozofije</i> , tom 3. (dio o Sokratesu) 2. Platonovi rani dijalozi 3. Ksenofon, <i>Uspomene o Sokratu</i> 4. Aristofanes, <i>Oblakinje</i>
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Filozofija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Savremena politička filozofija, etika i feminizam				
Šifra/kod	FIL FIL 501	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	8
Ciklus studija	II	Semestar	III	Ak. godina	2021/22
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	nema				
Jezik izvođenja nastave	bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Damir Marić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 63 E-mail: damir.marić@ff.unsa.ba Telefon: 033 25 31 23	Termin konsultacija	utorak, 11-13 srijeda, 14-15 petak, 9-11	
Saradnik	Ime i prezime	/			
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: / Telefon:	Termin konsultacija	/	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar 2				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Feministička etika postajanja isporučuje novu osnovu za demokratski <i>ethos</i> koji se ne zasnivana naučnom znanju šta je „priroda“ sopstva. Feministički <i>ethos</i> otvara prostor za intervenciju u postojeće relacije moći i artikulira nove osnove za političke borbe koje uključuju zajedničku odgovornost za Drugo/drugu(og). Najprije će se povući razlikovanje između feminističkih i nefeminističkih etika. Potom će se preispitivati ignoriranje roda i feminizma u <i>mainstream</i> bioetici (interdisciplinarnog polja koje se odnosi na zdravlje i moralne izazove nastale razvojem biologije i medicine), naročito s obzirom na feminističku kritiku liberalnog individualizma te pitanje kome bioetika služi. Novum feminističke bioetike posmatrati će se u njenom predmetu istraživanja, epistemologiji i metodi. Primjene nefeminističke i feminističke bioetike će se analizirati od abortusa preko visokih reproduktivnih tehnologija (<i>in vitro</i> fertilizacija i surogat majčinstvo) do genskih terapija i savjetovanja.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta					

	Cilj nastavnog predmeta je da studenice i studenti ovladaju ključnim pojmovima, idejama i metodama feminističke etike, bioetike i politike, kritički ih upoređuju i međusobno i u odnosu na <i>mainstream</i> etiku i bioetiku, te da vlastita stanovišta argumnetativno utemeljuju.
Ishodi učenja	Analiziranje, sintetiziranje i vrednovanje feminističkih i nefeminističkih etičkih i bioetičkih teorija. Kreativno korištenje postojećih teorija u rješavanju problema unutar područja bioetike. Primjena složene komunikacije u interakciji sa kolegama i kolegicama unutar vlastitog i drugih odsjeka (Odsjeka za biologiju napr.) u rješavanju bioetičkih problema.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Vrijednosno-normativna etika i primijenjena etika
2.	Feministički pristupi etici, politici, ontologiji i epistemologiji
3.	Bioetika
4.	Konvencija o zaštiti ljudskih prava i dostojanstva ljudskog bića u pogledu primjene biologije i medicine
5.	Feministička bioetika
6.	Feministička teorija stajališta i bioetika
7.	Feminizam i zdravlje
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Nefeministički i feministički pristupi kontracepciji i sterilizaciji
10.	Nefeministički i feministički pristupi abortusu
11.	Nefeministički i feministički pristupi vještačkoj oplodnji i <i>in-vitro</i> fertilizaciji

12.	Nefeministički i feministički prisupi surogat majčinstvu
13.	Nefeministički i feministički pristupi genetici
14.	Završna razmatranja
15.	Završna razmatranja
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Interaktivna predavanja, izlaganja i diskusija studenata i studentica																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja: <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Izlaganje na časovima</td><td>20</td><td>20</td></tr><tr><td>2.</td><td>Esej</td><td>20</td><td>20</td></tr><tr><td>3.</td><td>Polusemestralna provjera znanja</td><td>10</td><td>10</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završni usmeni ispit</td><td>50</td><td>50</td></tr><tr><td>5.</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table> Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način: • Izlaganjem na neku od ponuđenih tema • Pisanjem eseja na zadatu temu • Pismenim odgovorom na tri esejska pitanja • Usmenim odgovorom na tri pitanja na osnovu sadržaja ukupnog kursa	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Izlaganje na časovima	20	20	2.	Esej	20	20	3.	Polusemestralna provjera znanja	10	10	4.	Završni usmeni ispit	50	50	5.												Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Izlaganje na časovima	20	20																																		
2.	Esej	20	20																																		
3.	Polusemestralna provjera znanja	10	10																																		
4.	Završni usmeni ispit	50	50																																		
5.																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																		

	Napomena:
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	<i>Obavezna</i> R. Tong, <i>Feminist approaches to Bioethics</i>, Oxford 1997. S. Sherwin, <i>No Longer Patient</i>, Philadelphia 1992. <i>Dodatna</i> T. Beauchamp, J. Childress, <i>Principles of Biomedical Ethics</i>, New York 2009.
Napomene	

G. Holenšek

Aljo Šturm

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET
SARAJEVO
02-24/47
21. 9. 21
Datum: 20. god.

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za filozofiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Teorija spoznaje [KLASIČNE TEORIJE SPOZNAJE]				
Šifra/kod	FIL FIL 303	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	9
Ciklus studija	Prvi (I)	Semestar	Peti (V)	Ak. godina	2021/22.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Status studenta na jednopredmetnom ili dvopredmetnom studiju filozofije				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Dr. Kenan Šljivo, docent			
	Kontakt podaci	Kabinet: 57 / I E-mail: kenan.sljivo@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 128	Termin konsultacija	Ponedjeljak: 9-11 Utorak: 9-11 Petak: 11-12	
Saradnik	Ime i prezime	-			
	Kontakt podaci	-	Termin konsultacija	-	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 3 sata; seminar: 0 sati; vježbe: 3 sata				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U prvoj polovini kolegija studenti se kroz sklop 1 (Fenomen i problem spoznaje) uvode u fenomen spoznajnog odnosa kroz razjašnjavanje subjekt-objekt odnosa koji se uzima u tradicionalnoj spoznajnoj teoriji kao odnos predmeta i mišljenja. Pri tome se ulazi u probleme mogućnosti ograničenja i proširenja spoznaje, odnosno u pitanje realnih i transcendentnih granica spoznaje. Kroz sklop 2 (Teorija spoznaje kao filozofska disciplina) studenti se upoznaju sa statusom teorije spoznaje kao filozofske discipline i onim pitanjima koja iz same filozofije dolaze u spoznajnoteorijsko razmatranje. Pri tome je relacija teorije spoznaje i logike od najveće važnosti za ekspliciranje i analizu spoznajnoteorijskih kapaciteta čovjeka i drugih fizičkih sistema koji upotrebljavaju simboličku reprezentaciju u kognitivnom procesu. Kroz sklop 3 (Osnovni problemi teorije spoznaje) razmatra se odnos mišljenja i iskustva unutar temeljnih filozofskih / spoznajnoteorijskih dihotomija apriornog i aposteriornog, imanentnog i transcendentnog u porijeklu sadržaja i kategorijalnoj izvornosti spoznajnog aparata. Na osnovu ovih razmatranja studenti se uvode u različite koncepte ili teorije istine (korespondencijsku, koherencijsku, konzistencijsku). U drugoj polovini kolegija studentima se izlažu tri sklopa povezanih topika suvremene teorije spoznaje. Kroz sklop 4 (Pregled glavnih orijentacija u teoriji spoznaje)				

	student se upoznaju sa značajnim brojem relevantnih spoznajnoteorijskih pozicija: naivni realizam, naučni realizam, naturalizam, senzualizam, skepticizam, solipsizam, klasični i moderni racionalizam, transcendentalizam, liberarni empirizam, konstruktivizam, fizikalizam, fenomenalizam, pragmatizam, marksizam. Kroz sklop 5 (Savremena teorija naučnog spoznaje) pažnja se usmjerava na epistemologiju ili teoriju naučne spoznaje, na pitanja povezana sa strukturom naučne spoznaje te problem empirijskih osnova naučne spoznaje. Kroz sklop 6 (Teorijski i metodološki pluralizam) epistemološki fundacionalizam se kontrastira epistemološkim pluralizmom, stavovima filozofije holizma i pragmatizma. Time se otvaraju nove topike koncepta mogućeg iskustva za nova spoznajnoteorijska istraživanja.
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Osnovni cilj ovog kolegija jeste da studentima pruži uvid u bit spoznajnog odnosa koji nastaje u triangulaciji između čovjeka, svijeta i jezika, uvid u funkcioniranje spoznajnih sposobnosti ljudskog bića u nižim kognitivnim aktivnostima (percepcija, memorija, pažnja) i višim kognitivnim aktivnostima (logičkoj i lingvističkoj), uvid u semantičku i strukturalnu dimenziju znanstvenog formuliranja spoznajnih uvida o sebi, o drugom i o svijetu. Stoga se teorija spoznaje istražuje kao najšira i najobuhvatnija osnova ljudskog znanju uopšte unutar koje se reflektiraju i fundiraju partikularne teorije i metode različitih područja spoznavanja. Studenti se upoznaju s ulogom različitih filozofskih i znanstvenih disciplina sa stanovišta sadržaja spoznaje, procesa spoznavanja, intencionalnosti, rekonstrukcije spoznajnog sadržaja u teoriji i praktičkom djelovanju .U realciju se dovode i proučavaju različite, katkada i potpuno suprotstavljene, koncepcije ontoloških i epistemoloških pretpostavki spoznajnog procesa kojem se u teoriji spoznaje pristupa sa stanovišta problematiziranja izvora i primjene spoznatog. Sadržaj predmeta izlaže se u 6 glavnih sklopova. Studentima koji studiraju kombinovani studij (filozofija i druga studijska grupa, filozofija i sociologija) nastava će biti realizovana sa manjim brojem sati (u skladu sa opterećenjem nastavnog plana), a ispiti će biti prilagođeni nastavnim planom i programom.
Ishodi učenja	1. Razumijevanje osnovnih principa antičkog i srednjevjekovnog pristupa problemu znanja 2. Razumijevanje pojma znanja i distinkcija spram drugih oblika racionalnosti 3. Razumijevanje relacije subjekt-objekt u spoznajnom procesu 4. Razumijevanje glavnih karakteristika novovjekovne teorije spoznaje 5. Razumijevanje odnosa racionalizma i empirizma kao temeljnih spoznajnih pravaca 6. Razumijevanje transcendentalne spoznajnoteorijske pozicije 7. Razumijevanje Kantovog pristupa prirodi i granicama znanja

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica (Predavanja)
1.	Fenomen i problem spoznaje. Širi i uži smisao problema spoznaje.
2.	Subjekt-objekt odnos kao temelj spoznajnog odnosa.
3.	Spoznajna relacija kao relacija transcendencije.
4.	Porijeklo spoznaje. Problem granica spoznaje.
5.	Teorija spoznaje kao filozofska disciplina. Saznanje kao predmet teorije spoznaje.
6.	Psihološko u spoznajnom problem.
7.	Logičko u spoznajnom problem.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1
9.	Ontološko u spoznajnom problem.
10.	Teorija spoznaje i kognitivna znanost.
11.	Osnovni problemi teorije spoznaje.
12.	Odnos mišljenja i iskustva.
13.	Percepcija i memorija.
14.	Istina i vjerovatnost.
15.	Odnos između uvjerenja, opravdanja i objašnjenja.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica (Vježbe)
Datum	
1.	Tema 1. Metodska sumnja i spoznaja Pročitati: Dekart, <i>Rasprava o metodu</i>
2.	Tema 2. Porijeklo i granice spoznaje Pročitati: Lok, <i>Ogled o ljudskom razumu</i>
3.	Tema 3. Kritika urođenih ideja Pročitati: Lok, <i>Ogled o ljudskom razumu</i>
4.	Tema 4. Ontologija perceptivnog kognitivizma Pročitati: Berkli, <i>Rasprava o principima ljudskog saznanja</i>
5.	Tema 5. Novi pristup porijeklu ideja Pročitati: Lajbnic, <i>Novi ogledi o ljudskom razumu</i>
6.	Tema 6. Odnos između iskustva i spoznaje Pročitati: Hjum, <i>Istraživanja o ljudskom razumu</i>
7.	Tema 7. Racionalnost i kauzalitet Pročitati: Hjum, <i>Istraživanja o ljudskom razumu</i>
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1
9.	Tema 8. Odnos racionalizam-empirizam
10.	Tema 9. Zasnivanje transcendentalne epistemologije uma Pročitati: Kant, <i>Kritika čistog uma</i>
11.	Tema 10. Metafizika u granicama iskustva Pročitati: Kant, <i>Kritika čistog uma</i>
12.	Tema 11. Funkcije razuma i kategorije stvarnosti Pročitati: Kant, <i>Kritika čistog uma</i>
13.	Tema 12. Fenomenološki koncept saznanja Pročitati: Husserl, <i>Logička istraživanja</i>
14.	Tema 13. Jezičkoanalitički okret i njegovo značenje za razumijevanje spoznaje Pročitati: Vitgenštajn, <i>Filozofska istraživanja</i>
15.	Tema 14. Jezik kao prostorno-vremenski fenomen spoznaje Pročitati: Vitgenštajn, <i>Filozofska istraživanja</i>
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)

17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja po tematskim sklopovima Pitanja i odgovori (A&Q) između sklopova Vježbe (analiza izabranih topika)																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:																																				
	<table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Prisutnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>2.</td><td>Aktivnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>3.</td><td>Test 1</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>4.</td><td>Test 2</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>5.</td><td>Pismeni ispit</td><td>30</td><td>50%</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prisutnost	10	10%	2.	Aktivnost	10	10%	3.	Test 1	15	15%	4.	Test 2	15	15%	5.	Pismeni ispit	30	50%									Ukupno: 100 bodova			100%
	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																	
	1.	Prisutnost	10	10%																																	
	2.	Aktivnost	10	10%																																	
	3.	Test 1	15	15%																																	
	4.	Test 2	15	15%																																	
	5.	Pismeni ispit	30	50%																																	
Ukupno: 100 bodova			100%																																		
Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:																																					
• Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na ispitu																																					
Napomena:																																					
Studentima koji pokažu nadprosječne rezultate (prosjeck ocjena 9 do 10) i interes za dodatnim radom i učenjem bit će omogućeno da sudjeluju u radu Znanstveno-istraživačkog inkubatora (ZINK) na Odsjeku za filozofiju i da objavljuju svoje radove u indeksiranom časopisu SOPHOS – časopis za mlade istraživače.																																					
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.																																				

Literatura	<i>Obavezna:</i> 1. Jelena Berberović. Racionalnost i jezik. Sarajevo, 2004. 2. Nijaz Ibrulj. Stoljeće Rearanžiranja. Eseji o identitetu, znanju i društvu. Theoria, Sarajevo, 2005. 3. R. Dekart: Rasprava o metodi, Matica Hrvatska, Zagreb, 1951. 4. Dž. Lok: Ogled o ljudskom razumu, Naklada Breza, Zagreb, 2007. 5. Dž. Berkli: Rasprava o principima ljudskog saznanja, Beograd, BIGZ, 1977. 6. D. Hjum: Istraživanja o ljudskom razumu, Kultura, Zagreb 1956. 7. G. Lajbnic: Novi ogledi o ljudskom razumu, Veselin Masleša, Sarajevo 1986. 8. I. Kant: Kritika čistog uma, nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb, 1984. 9. E. Husserl: Logička istraživanja, Naklada Breza, Zagreb, 2005. 10. B. Rasel: Ljudsko znanje, Nolit, Beograd, 1961. 11. L. Vitgenštajn: Filozofska istraživanja, Nolit, beograd, 1960. 12. Ejer: Problem saznanja, Nolit, beograd, 1963 <i>Dodatna:</i> 1. Adam Morton. A guide through the theory of knowledge . Malden, MA : Blackwell Pub., 2003. 2. Nicholas Rescher. Epistemology : an introduction to the theory of knowledge. Albany : State University of New York Press, 2003. 3. Robert Audi. Epistemology : a contemporary introduction to the theory of knowledge . New York : Routledge, 2003. 4. Charlotte Hess and Elinor Ostrom (ed.). Understanding knowledge as a commons : from theory to practice. Cambridge, Mass. : MIT Press, 2007. 5. Barbara Herrnstein Smith. Scandalous knowledge : science, truth and the human. Durham, N.C. : Duke University Press, 2006. 6. Robert Hanna. Kant and the Foundation of Analytic Philosophy. Oxford, Clarendon Press, 2001. 7. P.F. Strawson. The Boundaries of Senses. Oxford University Press, 1972
Napomene	Prednost kod dobijanja mentorstva za dodiplomski rad imaju studenti koji tokom studija pokažu značajan interes za spoznajnoteorijska pitanja i probleme

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET
21. 9. 2021. god.

SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za filozofiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Uvod u filozofiju				
Šifra/kod	FIL FIS 101	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	3
Ciklus studija	Prvi (I)	Semestar	Prvi (I)	Ak. godina	2021/22
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Status studenta na jednopredmetnom ili dvopredmetnom studiju filozofije				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Doc.dr. Džana Rahimić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 67 / I E-mail: dzana.rahimic.buzo@ff.unsa.ba dzana.buzo@hotmail.com Telefon: 033 253 117	Termin konsultacija	Ponedjeljak: 15-17 Utorak: 14-16 Srijeda: 13-14	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci		Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 2 sat; seminar: 0 sati; vježbe: 2 sata				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Sadržaj predmeta <i>Uvod u filozofiju</i> izlaže se kroz dva sklopa. U prvom sklopu se student upućuju u početni pojam filozofije, pojam logosa, i pojam kriterija istinitosti u teogonijskim, kosmogonijskim i mitologijskim predstavama onoga što je totalitet bića (Sve / Jedno). Ovaj se koncept racionaliteta komparira sa metodski utemeljenim pristupom u dijalektičkom, analitičkom i silogističkom (logičkom) pristupu pitanjima koja se orijentiraju na antropološku ravan. Izdvaja se pristup kojeg ima tzv.prva filozofija ili metafizika koja napušta predsokratsku fiziologiku i usmjerava se na pitanja načina mišljenja, iskazivanja i klasifikacije pluralnog suspstancijaliteta fizičkog svijeta u kategorijalnom aparatu mišljenja. U drugom sklopu studenti se upoznaju sa filozofijskim disciplinama (ontologija, gnoseologija, etika, estetika, logika, aksiologija). Analizira se posebnost tematike i pristupa problemu unutar svake pojedinačne discipline. Studenti se dalje upoznaju sa epohama u povijesti filozofije, kao i sa ključnim filozofijskim pravcima i školama. Analiziraju se determinirajući kriteriji koji su uticali na ove podjele i klasifikacije. U komparativnom pristupu ukazuje se na filozofska pitanja i odgovore koji su nastali u istočno-aziskom svijetu, u arapskom svijetu,				

	u Indiji i Kini, te na pitanja i odgovore koji su nastali u filozofskoj tradiciji zapadno-evropskog svijeta. Filozofija se ovdje posmatra kao dostignuta ravan racionalnog i metodskog rješavanja problema i donošenja odluka u svjetskim razmjerima kao opštečovječansko dobro, a ne kao tzv. helmsko čudo nastalo kod jednog evropskog naroda u jednom periodu razvoja čovječanstva uopšte. Studenti se dalje uvode u filozofsku refleksiju o prirodi, o čovjeku, o religiji, o znanosti, o umjetnosti itd. Dalje se kroz predavanja i vježbe ukazuje na odnos između filozofije i drugih znanosti i znanstvenih disciplina. Objašnjava se posebnost disciplina kao što su filozofija jezika, filozofija uma, filozofija prirode, filozofija znanosti, filozofija biologije, filozofije matematike, filozofija filma, itd. Na kraju semestra analizira se i diskutira status i dometi filozofije u modernom društvu. Otvara se pitanje o budućnosti filozofije.
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta <i>Uvod u filozofiju</i> je da se studenti upoznaju sa <u>glavnim</u> problemskim sklopovima, glavnim filozofskim disciplinama, glavnim filozofskim pravcima, epohama i razmeđima filozofskih teorija, kroz filozofsku terminologiju bez ekstenzivnog historijskog pristupa izlaganja povijesti filozofije. Studenti se upoznaju sa (1) mjestom i ulogom filozofije u korpusu ljudskog znanja (genealogije, mitologije, teologije, znanosti) i (2) njenim odnosom prema znanostima, kako prirodnim tako društvenim i tehničkim. Pojam filozofije ovdje se određuje iz odnosa koji mišljenje kao mišljenje ima (3) prema svojoj historiji, (4) prema temeljnim filozofskim disciplinama kao kritička misao utemeljena na argumentaciji. Istovremeno se filozofija posmatra u (5) njenom teorijskom, praktičkom i poetičkom značenju. Predavanja otvaraju specifičan (6) pristup fundamentalnim filozofskim problemima i konceptima koji studente uvodi u stručni jezik filozofije, naročito u značenjsku jedinstvenost (7) filozofijske terminologije koja je od važnosti za pojam i biće filozofije. Tumačenjem porijekla i primjene ključnih filozofijskih pojmova, pitanja i datih odgovora, filozofija se pokazuje kao (8) univerzalni odnos ili svjetski dostignuti kapacitet racionalnog pristupa u životu starih istočnih civilizacija i (9) modernih zapadnih društava koji prosvjetiteljski spaja humane prakse i ideje nastale umnim sagledavanjem čovječanstva uopšte. Filozofski pristup se komparira sa (10) arhaičnim racionalitetom: teogonijskim, kosmogonijskim, mitologijskim, fiziologijskim (predsokratičkim), i pokazuje njegovo (11) pojavljivanje u dijalektičkom, logičkom, metafizičkom, silogističkom obliku koje je metodološki uređeno i osvješćeno u filozofskim teorijama i sistemima. Predavanja pokazuju da (12) filozofska tradicija nije historijski nastala gomila knjiga i sistema, nego živi razvoj kritičkog mišljenja koje pokreće, konstruira i dekonstruira svaki predmet, svaki podatak, svaku informaciju koja se opire (13) refleksivnoj prirodi ljudskog znanja i ljudske svijesti koja se razvija na različite načine kroz znanost i umjetnost, kroz teorijski, praktički i poetički odnos kojeg stvaraju čovjek, svijet i jezik.
Ishodi učenja	1. Sposobnost razlikovanja filozofske spoznaje, uvjerenja, vjerovanja i znanstvenog dokaza prema ciljevima i metodama 2. Poznavanje povijesti razvoja filozofije kroz uspostavljanje različitih

	kriterija istinitosti u teogonijskim, kosmogonijskim i mitologijskim predstavama onoga što je totalitet bića (Sve / Jedno). 3. Sposobnost kompariranja tipova racionaliteta sa različitim metodski utemeljenim pristupima 4. Razumijevanje okreta filozofskog interesa ka antropološkim pitanjima 5. Razumijevanje važnosti koncepta tzv.prve filozofije ili metafizike ili henologike kroz koju se uspostavlja konceptualna analogija bića i mišljenja 6. Poznavanje fundamentalnih filozofskih disciplina (<u>ontologija</u>, gnoseologija, etika, estetika, logika, aksiologija). 7. Poznavanje epoha u povijesti filozofije, kao ključnih filozofijskih pravaca i škola unutar disciplina. 8. Komparativno razumijevanje filozofskih pitanja i odgovora koji su nastali u istočno-azijskom svijetu, u arapskom svijetu, u Indiji i Kini, i pitanja i odgovora koji su nastali u filozofskoj tradiciji zapadno-evropskog svijeta. 9. Sposobnost razumijevanja apstraktnog promišljanja ili filozofske refleksije o prirodi, o čovjeku, o religiji, o znanosti, o umjetnosti itd. 10. Poznavanje posebnosti disciplina kao što su filozofija jezika, filozofija uma, filozofija prirode, filozofija znanosti, filozofija biologije, filozofije matematike, filozofija filma, itd. 11. Kritičko ocjenjivanje statusa filozofije u modernom društvu i svakodnevnom životu 12. Refleksija o budućnosti filozofije i znanosti
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica (Predavanja i vježbe)
Datum	
1.	Tema 1. Predavanje i vježbe: Filozofija: znanost, disciplina, polje, predmet?
2.	Tema 2. Predavanje i vježbe: Etimologija termina filozofija. Antičko poimanje i podjela filozofije. Osnovni filozofski pojmovi.
3.	Tema 3. Predavanje i vježbe: Teogonija, mitogonija i kosmogonija naspram filozofskog racionaliteta.
4.	Tema 4. Predavanje i vježbe: Distinkcija: discipline, pravci, škole i razdoblja u filozofiji.
5.	Tema 5. Predavanje i vježbe: Filozofske discipline i njihove topike.
6.	Tema 6. Predavanje i vježbe: Komparativni pristup u filozofiji/filozofijama. Istok i Zapad.
7.	Tema 7. Predavanje i vježbe: Racionalnost i argumentacija.

8.	Polusemestralna provjera znanja studenata TEST #1
9.	Tema 8. Predavanje i vježbe: Znanje i izvjesnost.
10.	Tema 9. Predavanje i vježbe: Jezik filozofije i filozofija jezika.
11.	Tema 10. Predavanje i vježbe: Pitanje i problem definicije u filozofiji. Historijsko razumijevanje pojmova.
12.	Tema 11. Predavanje i vježbe: Važnost historijskog razumijevanja pojmova i filozofska terminologija.
13.	Tema 12. Predavanje i vježbe: Svjetonazor. Kultura. Kritika. Ideologija.
14.	Tema 13. Predavanje i vježbe: Filozofija: kriza i kritika. Naracija i metanaracija.
15.	Tema 14. Predavanje i vježbe: Racionalnost i kontingencija. Normativnost kontingencije.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave	• Predavanja i vježbe
-------------------------	---

Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:																																							
	<table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Prisutnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>2.</td><td>Aktivnost</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>3.</td><td>Test 1</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>4.</td><td>Test 2</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>5.</td><td>Pismeni ispit</td><td>50</td><td>50%</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table>				R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prisutnost	10	10%	2.	Aktivnost	10	10%	3.	Test 1	15	15%	4.	Test 2	15	15%	5.	Pismeni ispit	50	50%									Ukupno: 100 bodova			100%
	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																				
	1.	Prisutnost	10	10%																																				
	2.	Aktivnost	10	10%																																				
3.	Test 1	15	15%																																					
4.	Test 2	15	15%																																					
5.	Pismeni ispit	50	50%																																					
Ukupno: 100 bodova			100%																																					
Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:																																								
• Redovnim prisustvom nastavi i vježbama • Interaktivnim sudjelovanjem u kontakt satima • Pokazanim znanjem na testu 1 • Pokazanim znanjem na testu 2 • Pokazanim znanjem na ispitu																																								
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:																																							
	<table><tr><td>a) 10 (A)</td><td>- izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</td></tr><tr><td>b) 9 (B)</td><td>- iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</td></tr><tr><td>c) 8 (C)</td><td>- prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</td></tr><tr><td>d) 7 (D)</td><td>- općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</td></tr><tr><td>e) 6 (E)</td><td>- zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</td></tr><tr><td>f) 5 (F, FX)</td><td>- ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</td></tr></table>				a) 10 (A)	- izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;	b) 9 (B)	- iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;	c) 8 (C)	- prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;	d) 7 (D)	- općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;	e) 6 (E)	- zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;	f) 5 (F, FX)	- ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.																								
a) 10 (A)	- izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;																																							
b) 9 (B)	- iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;																																							
c) 8 (C)	- prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;																																							
d) 7 (D)	- općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;																																							
e) 6 (E)	- zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;																																							
f) 5 (F, FX)	- ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.																																							
Literatura	Obavezna:																																							
	<table><tr><td>1.</td><td>Theodor V. Adorno (1984): Filozofska terminologija.Uvod u filozofiju.</td></tr><tr><td>2.</td><td>Blekburn, Sajmon (1999). Oksfordski filozofski rečnik. Novi Sad, Svetovi.</td></tr><tr><td>3.</td><td>Robert C.Solomon & Kathleen M.Higgins (2006): The Big Questions. A Short Introduction to Philosophy. Wadsworth.</td></tr><tr><td>4.</td><td>Erl, Vilijem Džejms (2005). Uvod u filozofiju. Beograd, Dereta.</td></tr><tr><td>5.</td><td>Filipović, Vladimir (1965). Filozofski rječnik. Zagreb, Matica hrvatska.</td></tr><tr><td>6.</td><td>Warburton, Nigel (1999). Filozofija. Osnove. Zagreb, Kruzak.</td></tr></table>				1.	Theodor V. Adorno (1984): Filozofska terminologija.Uvod u filozofiju.	2.	Blekburn, Sajmon (1999). Oksfordski filozofski rečnik. Novi Sad, Svetovi.	3.	Robert C.Solomon & Kathleen M.Higgins (2006): The Big Questions. A Short Introduction to Philosophy. Wadsworth.	4.	Erl, Vilijem Džejms (2005). Uvod u filozofiju. Beograd, Dereta.	5.	Filipović, Vladimir (1965). Filozofski rječnik. Zagreb, Matica hrvatska.	6.	Warburton, Nigel (1999). Filozofija. Osnove. Zagreb, Kruzak.																								
1.	Theodor V. Adorno (1984): Filozofska terminologija.Uvod u filozofiju.																																							
2.	Blekburn, Sajmon (1999). Oksfordski filozofski rečnik. Novi Sad, Svetovi.																																							
3.	Robert C.Solomon & Kathleen M.Higgins (2006): The Big Questions. A Short Introduction to Philosophy. Wadsworth.																																							
4.	Erl, Vilijem Džejms (2005). Uvod u filozofiju. Beograd, Dereta.																																							
5.	Filipović, Vladimir (1965). Filozofski rječnik. Zagreb, Matica hrvatska.																																							
6.	Warburton, Nigel (1999). Filozofija. Osnove. Zagreb, Kruzak.																																							
	Dodatna:																																							
	<table><tr><td>1.</td><td>Rasim Muminović (1998): Uvod u filozofiju. Sarajevo-Publishing. Sarajevo</td></tr><tr><td>2.</td><td>Zelić, Ivan (2006). Vodič kroz filozofiju. Split, Verbum</td></tr></table>				1.	Rasim Muminović (1998): Uvod u filozofiju. Sarajevo-Publishing. Sarajevo	2.	Zelić, Ivan (2006). Vodič kroz filozofiju. Split, Verbum																																
1.	Rasim Muminović (1998): Uvod u filozofiju. Sarajevo-Publishing. Sarajevo																																							
2.	Zelić, Ivan (2006). Vodič kroz filozofiju. Split, Verbum																																							

	3. Blackburn, Simon (2002). Poziv na misao. Poticajni uvod u filozofiju. Zagreb, AGM. 4. Angeles, P.A., Ed. (1992). The Harper Collins Dictionary of Philosophy. New York, Harper Perennial. 5. Kim, J. and Ernest Sosa, Ed. (1999). Metaphysics: An Anthology. Blackwell Philosophy Anthologies. Oxford, Blackwell Publishers Ltd. 6. Runes, D., Ed. (1942). The Dictionary of Philosophy. New York, The Philosophical Library, Inc. 7. Leaman, Oliver (2004): An Introduction to Classical Islamic Philosophy. Cambridge. Filipović, Muhamed (2005): Filozofska istraživanja: filozofija, logika, jezik. Sarajevo-Publishing. Sarajevo. 8. Nagel, Thomas (2002). Što sve to znači? Vrlo kratak uvod u filozofiju. Zagreb, Kruzak. 9. Russell, Bertrand (2005). Mudrost Zapada. Split, Marjan tisak. 10. Russell, Bertrand (1951): The Problems of Philosophy. Oxford University Press.
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	ODSJER ZA FILOZOFIJU				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	METAFIZIKA I				
Šifra/kod	FIL FIL 302	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	6ECTS (studijska grupa: Filozofija) 4ECTS (studijska grupa: Filozofija i sociologija) 3ECTS (studijska grupa: Filozofija i Druga studijska grupa)
Ciklus studija	I. ciklus	Semestar	V	Ak. godina	2021/2022
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski, srpski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Doc.dr. Džana Rahimić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 67/I E-mail: dzana.rahimic.buzo@ff.unsa.ba dzana.buzo@hotmail.com Telefon: 033 253 117	Termin konsultacija	Ponedjeljak: 15-17 Utorak: 14-16 Srijeda: 13-14	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	Studijska grupa: Filozofija: predavanja ; vježbe Studijska grupa: Filozofija i sociologija: predavanja ; vježbe Studijska grupa: Filozofija i Druga studijska grupa: predavanja ; vježbe				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Elaboracija temeljnih metafizičkih problema i njihova artikulacija u filozofijskoj misli.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Omogućiti studentima usvajanje znanja usko vezanih za oblast metafizike. Cilj predmeta je da studenti nakon položenog ispita kompetentno mogu rasuđivati o problemima metafizike.				
Ishodi učenja	➤ Zna povijesne činjenice o metafizičkim učenjima od antike do Kanta ➤ Zna smisao razumijevanja metafizike u antičkoj filozofiji ➤ Zna razlikovati empirističke i racionalističke pozicije na temelju statusa i značaja koji pripadaju metafizičkom znanju ➤ Zna prepoznati mjesto metafizike u odnosu na druge oblike znanja (logika, matematika, fizika...) ➤ Zna vrednovati značaj antičkog metafizičkog učenja za razvoj novovjekovne metafizike Vještine: 1. Vješto koristi jasne, jezgrovite i precizno formulisane iskaze u diskusijama, raspravama, pisanim tekstovima i dokumentima				

	2. Vješto primjenjuje kritičko mišljenje pri razmatranju problema i tema metafizike Kompetencije: 1. <i>Obrazovne kompetencije</i>: stručno vrši edukaciju učenika ili studenata u oblasti filozofije 2. <i>Naučne kompetencije</i>: sudjeluje u naučnim skupovima i naučno-istraživačkim projektima iz oblasti humanistike i filozofije 3. <i>Istraživačke kompetencije</i>: piše i objavljuje naučno-istraživačke radove u indeksiranim časopisima iz oblasti filozofije 4. <i>Analitičke kompetencije</i>: samostalno analizira i razumijeva tekstove, te predlaže jasne i precizne odgovore i informacije u pogledu problema iz različitih oblasti društvenog, kulturnog i duhovnog života 5. <i>Komunikacijske kompetencije</i>: sudjeluje u razgovorima od značaja za duhovni i kulturni život zajednice, te formulira preciznu, logičnu i jasnu argumentaciju
--	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Mythos kozmologije i filozofije. Predsokratovske odrednice filozofijskog mišljenja i zasnivanje metafizike kod Platona.
2.	Glavni pravci predsokratovske filozofije i ontološke postavke filozofije prije Platona.
3.	Temeljne odrednice Platonovog idealizma. Platonova metafizika i problem znanja. Mjesto matematike u Platonovoj koncepciji filozofije.
4.	Metafizika i društvena zbilja – odrednice Platonove filozofije i politike.
5.	Aristotelovo određenje metafizike. Fizika i metafizika u Aristotelovoj filozofiji.
6.	Aristotelov problem spoznaje i podjela znanja. Poiesis i metafizika.
7.	Logika i metafizika u Aristotelovoj koncepciji filozofije.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Neoplatonizam i recepcija naslijeđa Platonove i Aristotelove metafizike.
10.	Skolastički koncept metafizike i kritika skolastike.
11.	Renesansna filozofija i zasnivanje novovjekovne znanosti u diskursu metafizičke kritike skolastike.
12.	Spinozina metafizike.
13.	Leibnizova koncepcija monadologije.

14.	Giordano Bruno i zasnivanje novovjekovne metafizike. Descartesovo određenje prve filozofije.
15.	Empiristička kritika racionalizma. Racionalistička koncepcija metafizike.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava će se izvoditi u obliku interaktivnih predavanja i vježbi. Oblici: predavanja, vježbe, seminari, samostalni zadaci, istraživanje.																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja: <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Test i permanentno praćenje</td><td>20</td><td>20%</td></tr><tr><td>2.</td><td>Seminarski rad/kolokvij</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>3.</td><td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td><td>15</td><td>15%</td></tr><tr><td>4.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50%</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: <u>100</u> bodova</td><td>100%</td></tr></table> Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način: 1. Testovi i permanentno praćenje: pismena i usmena provjera znanja 2. Seminarski rad/kolokvij: student je dužan u toku semestra uraditi kraći pismeni rad (10-15 stranica), usmena provjera znanja (obavezna, dodatna i preporučena literatura) 3. Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature 4. Završni ispit: pismena (esej) i usmena provjera znanja	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Test i permanentno praćenje	20	20%	2.	Seminarski rad/kolokvij	15	15%	3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15%	4.	Završni ispit	50	50%													Ukupno: <u>100</u> bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Test i permanentno praćenje	20	20%																																		
2.	Seminarski rad/kolokvij	15	15%																																		
3.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	15	15%																																		
4.	Završni ispit	50	50%																																		
Ukupno: <u>100</u> bodova			100%																																		

	Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	<i>Obavezna</i> 1. H. Diels. (1983): <i>Predsokratovci: fragmenti</i>. Zagreb: Naprijed. 2. Platon. (1981): <i>Timej</i>. Beograd: Mladost. 3. Aristotel. (1987): <i>Fizika</i>. Zagreb: Globus. 4. Aristotel. (1992): <i>Metafizika</i>. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada. 5. Platon. (1976): <i>Država</i>. Beograd: BIGZ 6. Plotin. (1984): <i>Eneade</i>. Beograd: Književne novine. 7. Augustin. (1987): <i>Ispovijesti</i>. Zagreb: Krćanska sadašnjost. 8. G. Bruno. (1959): <i>O uzroku, principu i jednom</i>. Beograd: Kultura. 9. R. Descartes. (1993): <i>Meditacije o prvoj filozofiji</i>. Zagreb: Demetra. 10. J. Locke. (2007): <i>Ogled o ljudskom razumu</i>. Zagreb: Naklada Breza. <i>Dopunska</i> 1. Platon. (1937): <i>Fedon ili O duši</i>. Beograd: Zadruga profesorskog društva. J. Zovko. (2008): <i>Klasici metafizike</i>. Zagreb: Grafok.

Napomene	• Ukoliko u periodu trajanja zimskog semestra bude organiziran internacionalni filozofski simpozij smatram da bi za studente bilo od velike koristi da prisustvuju i sudjeluju u radu ovog znanstvenog događaja, kao i na drugim javnim manifestacijama koje na stručan način tematiziraju filozofske probleme. Imajući u vidu navedeno bit će potrebno obezbijediti kompenziranje prisustva skupu za nastavne sate, a sve s ciljem da studenti u nastavnom i akademskom smislu dobiju bogatiji sadržaj u akademskoj 2021./2022. godini.

M. Štobler

UNIVERZITET U SARAJEVU

FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Filozofija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Filozofija prirode				
Šifra/kod	FIL FIL 410	Status (obavezni ili izborni)	Izborni	ECTS	3
Ciklus studija	II	Semestar	III	Ak. godina	2021/22.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta					
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski, srpski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Doc.dr. Džana Rahimić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 67/I E-mail: dzana.rahimic.buzo@ff.unsa.ba dzana.buzo@hotmail.com Telefon: 033 253 117	Termin konsultacija	Ponedjeljak: 15-17 Utorak: 14-16 Srijeda: 13-14	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 1; seminar____; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Prvotni, predznanstveni pojam prirode, magičko-mitsko razumijevanje (dinamizam, organičnost, antagonizam, simpatetika), a potom prelazi na prikaz antičkog razumijevanja prirode (od magijsko-mitskog ka filozofsko-znantvenom razumijevanju prirode), da bi se došlo do srednjovjekovnog razumijevnja prirode (superiornost Boga, antropocentričnost, misao o poretku, more geometrico i svijet kao mašina). Novovjekovni prijelom u razumijevanju prirode (mehanicistička slika svijeta, mehanika kao fizika, eksperiment). Moderno razumijevanje prirode predstavlja se sa stajališta tehnokratske epohe i tehniziranja prirode. Tematika kibernetike, pitanje smisla tehnike, teorija sistema, kvantitativno i kvalitativno varijabiklnih sistema, te ritmičkih i evolucijskih sistema. Najzad, kolegij predstavlja racionalne, spekulativne, emocionalne i estetske koncepte prirode a završava konceptima vitalizma, holizma, ekologije, genetičke tehnologije i bioetičkih dilema.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilje da se sa stajališta suvremene znanstveno-tehničke civilizacije i njoj pripadne kulture problematizira novi pojam i radikalno promijenjeni status prirode u modernom dobu. U tu svrhu se izlaže povijesna rekonstrukcija pojma prirode, i njena novovjekovna transformacija u univerzalni objekt raspolaganja i tehničke manipulacije. Filozofija prirode razvija kritičko preispitivanje svodenja prirode na objekt mjerenja, kvantificiranja i tehničkog manipuliranja, te na znanstveno-tehničko konstruiranje prirode kao »druge prirode« odnosno kao artificijelne prirode,				

	prirode iz pruge ruke, koja se pod metodskim vodstvom egzaktnih znanosti svodi na goli energatski resurs ili na univerzalni manipulabilni stroj. U završnom segmentu kolegija ovo konstruiranje prirode i njemu strukturno pripadnih oblika ljudskog djelovajja (koji su posredovani mentalno, kulturno, jezički ili simboički) tematiziraju se perspektive denaturiranja iskustva svijeta kao i perspektive totalnog tehniziranja svijeta unutar tehnoloških ideologija i tehnoloških utopija.
Ishodi učenja	- Znanje i razumijevanje prvotnog pojma prirode - Zna povijesne činjenice o antičkom razumijevanju prirode - Zna srednjovjekovno razumijevanje prirode - Razumije novovijekovni prijelom u razumijevanju prirode - Zna moderno razumijevanje prirode

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Pojam prirode i povijest pojma prirode.
2.	Predzanstveno shvaćanje prirode: magija i mit.
3.	Strukturni atributi magičko-mitskog poimanja prirode: dinamizam, organskost, antagonizam, simpatetika.
4.	Antička slika prirode: od mita ka logosu.
5.	Srednjovekovna slika prirode: Bog kao tvorac i ideja reda.
6.	Racionalna koncepcija organicističkog shvaćanja prirode.
7.	Mehanicistička slika svijeta, mehanika kao fizika, eksperiment.
8.	Polusestestralna provjera znanja studenata
9.	Filozofija prirode u idealizmu i u romantizmu: spekulativni, emocionalni i estetski organicizam (Karen Gloy).
10.	Vitalizam i holizam.
11.	Dinamički holizam i biološka evolucija.
12.	Priroda u svjetlu ekološkog nazora Priroda kao posredovana priroda, priroda i tehnika i priroda kao „umjetna priroda“ („priroda iz laboratorija“).
13.	Priroda u ključu kulturnih interpretacija.

14.	Priroda kao estetski horizont i „estetika prirode“.
15.	Priroda u ključu kibernetike i teorija sistema; priroda virtualnih svjetova.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava će se izvoditi u obliku interaktivnih predavanja i vježbi. Oblici: predavanja, vježbe, seminari, samostalni zadaci, istraživanje.																																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja: <table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Esej</td><td>30</td><td>30%</td></tr><tr><td>2.</td><td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td><td>20</td><td>20%</td></tr><tr><td>3.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50%</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table> Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način: • Esej • Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature • Završni ispit: pismena provjera znanja Napomena: Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Esej	30	30%	2.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	20	20%	3.	Završni ispit	50	50%																	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																		
1.	Esej	30	30%																																		
2.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	20	20%																																		
3.	Završni ispit	50	50%																																		
Ukupno: 100 bodova			100%																																		

Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	<i>Obavezna</i> 1. Hans Blumenberg. (1979): Arbeit am Mythos. Frankfurt: Suhrkamp. 2. Heidegger, M. (1969): Doba slike svijeta. Zagreb: Studentski Centar Sveučilišta u Zagrebu. 3. Heidegger, M. (1996): Pismo o humanizmu, Pitanje o tehnici u: Kraj filozofije i zadaća mišljenja. Zagreb: Naprijed. 4. Carl-Friedrich von Weizsäcker. (1988): Jedinstvo prirode. Sarajevo: Veselin Masleša. 5. Karen Gloy, Das Verständnis der Natur I-II 6. Werner Heisenberg (1986): <i>Quantentheorie und Philosophie</i>. 7. Günther Bien/Thomas Gil/ Joachim Wilke (Hrsg). (1994): 'Natur' im Umbruch. Stuttgart-Bad Cannstatt: Frommann-Holzboog. 8. Hans Jonas. (1990): <i>Princip odgovornost</i>. Sarajevo: Veselin Masleša. 9. Jean Baudrillard. (2001): <i>Simulacija i simulakrum</i>. Karlovac: Naklada Društva arhitekata, građevinara i geodeta.
Napomene	

Prof. Dr. Stjepan Holak

UNIVERZITET U SARAJEVU

FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Filozofija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Filozofska antropologija				
Šifra/kod	FIL FIL 502	Status (obavezni ili izborni)	Obavezan	ECTS	5/8
Ciklus studija	II	Semestar	III	Ak. godina	2021/22.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta					
Jezik izvođenja nastave	Bosanski, hrvatski, srpski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Doc.dr. Džana Rahimić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 67/I E-mail: dzana.rahimic.buzo@ff.unsa.ba dzana.buzo@hotmail.com Telefon: 033 253 117	Termin konsultacija	Ponedjeljak: 15-17 Utorak: 14-16 Srijeda: 13-14	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 2; seminar <u>2</u> ; vježbe				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Kolegij započinje obrazloženjem obnove i statusom antropološkog pitanja unutar suvremena filozofije. Potom se daje kratki prikaz tradicionalnih antropoloških paradigmi (u dijakronom presjeku), da bi se – kontrastivno - obnova filozofske antropologije demonstrirala na najvažnijim filozofsko-antropološkim koncepcijama 20. stoljeća: od shema stupnjeva, preko koncepcije čovjeka kao «bića nedostatka» do koncepta «ekscentrične pozicionalnosti čovjeka». U suprotnosti prema tradicionalnom dualizmu čovjekove sačinjenosti (dualizam: tijelo-dug/duša), ovdje se istražuje i otvaranje filozofske antropologije empirijskim (biološkim ali i fizikalnim) nalazima o strukturama i funkcijama bića čovjek (dakle, unutar «živog» bitka ali i u «cjelini bitka»). U složenom odnosu čovjekove prirodne određenosti i u njegovom nadilaženju i svladavanju «slijepe prirodne i/ili društvene nužnosti» (u radu i djelovanju, u znanosti i tehnici, u kulturi, umjetnosti, jeziku) – čovjek se (kao biće slobode) konstituira kao «nedovršen» i uvijek iznova otvoren. Svoju bazičnu «igru mogućnosti» čovjek realizira u modusima svoga povijesnog, odnosno, društvenog «načina bitka» - pa se kao interesni horizont filozofske antropologije javljaju brojni izražajni, djelatni i oblikotvorni fenomeni čovjekovog samo/konstituiranja: kultura, jezik, znanost, tehnika. Ujedno, sa stajališta naraslih čovjekovih znanja i moći (utjelovljenih u modernoj znanosti i tehnici) – otvara se prostor jednoj kritički intoniranoj filozofskoj antropologiji koja u suvremenim moćima čovjeka i u tendencijama epohe (kao igre moći i nasilja), prepoznaje i				

	čovjekovu destruktivnu narav, kojoj se (nasuprot tradiranom antropocentrizmu) alternira jedna biocentrična paradigma, antropocentričnom egoizmu vrste se alternira nova etika odgovornosti (za život u cjelini), a starom solipsizmu singularnog subjekta alternira se filozofija Drugog.
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Na pozadini kompleksne epohalne krize svijeta i čovjeka, kolegij polazi od neophodnosti <i>obnove filozofsko-antropološkog pitanja</i> o čovjeku, u novim povijesnim uvjetima i na posve novim (znanstvenim, tehničkim, ekonomskim, političkim, svjetonazornim, kulturnim, filozofskim ...) pretpostavkama. Cilj je kolegija da (pokazujući granice i povijesnu relativnost i varijabilnost starih filozofsko antropoloških paradigmi) otvori novi način postavljanja pitanja o čovjeku, uzimajući u obzir <i>kompleksnost</i> determinacijâ «bića-čovjek», u širokom rasponu od prirodnog do društvenog, od tjelesnog do duhovnog «determinizma», od mitskog do znanstvenog oblikovanja čovjekova svijeta, od biološkog do kulturnog, od jezičnog i duhovnog do znanstvenog i tehničkog oblikovanja čovjeka i njegovog svijeta. Cilj je, dakle, prikazati kompleksnu strukturu filozofsko-antropološkog pitanja koje se više ne može vezati za jedan (univerzalni) tip znanja o čovjeku nego metodski mora uključiti perspektivizam i pluralizam znanja o čovjeku i iskustava koji u rezultanti daju jednu otvorenu sliku čovjeka kao «nedovršenog bića». Za jednu (tako mišljenu) kompleksnu filozofsku antropologiju, neophodno je uključiti i znanstveno-tehnički posredovano otvaranje (i konstruiranje) prirode, te kulture (kao čovjekove «druge prirode») i njoj strukturno pripadnih fenomena i oblika ljudskog djelovanja (jezika, mita, znanosti, umjetnosti, tehnike etc.), - unutar dinamike ljudske povijesti i vremenskog karaktera ljudske egzistencije.
Ishodi učenja	

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Obnova antropološkog pitanja u suvremenoj filozofiji: kriza svijeta i slike čovjeka. Granice tradicionalnih antropoloških paradigmi i novo postavljanje pitanja o čovjeku.
2.	Modeli suvremene filozofske antropologije: pitanje o bitnom ustrojstvu čovjeka i njegov položaj u cjelini bitka (s one strane tradicionalnog dualizma).
3.	Čovjek i živi svijet: empirijsko (biološko) utemeljenje filozofske antropologije. Između prinude prirodne nužnosti i kulture. Čovjek kao «biće nedostatka»; djelovanje, jezik i kultura kao kompenzacijski mehanizmi
4.	Ekscentrična pozicionalnost čovjeka
5.	Čovjek i simboličke forme otvaranja svijeta: mit, religija, umjetnost
6.	Filozofske teorije mita (Blumenberg, C. Levy Strauss, E. Cassirer, Adorno, Christoph Jamme)
7.	Čovjek i jezik

8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Čovjek i kultura u svjetlu kulturne antropologije.
10.	Psihoanaliza i antropologija. Otkriće nesvjesnog: kultura kao sublimacija (između erosa i thanatosa; princip realnosti i princip užitka)
11.	Ponovno otkriće tijela i (fizičko tijelo i živo tijelo; aspekti rehabilitacije tjelesnosti: tijelo kao objekt, prostornost, kretanje i tjelesnost, tijelo kao spolno određen bitak, tijelo kao izraz i govor, tijelo i kultura)
12.	Tehnika i antropotehnologija («Autonomija» tehnike i gubitak kontrole?)
13.	Umjetna inteligencija ili: mogu li strojevi misliti? Je li moguć umjetni čovjek?).
14.	Virtualni svjetovi i virtualni čovjek – s one strane «mogućeg»
15.	Kritika antropocentrizma, ideja biocentrizma i mogućnost zasnivanja jedne biocentrične ekološke etike i njezine aporije.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava će se izvoditi u obliku interaktivnih predavanja i vježbi. Oblici: predavanja, vježbe, seminari, samostalni zadaci, istraživanje.
---	--

Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:																																							
	<table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Esej</td><td>30</td><td>30%</td></tr><tr><td>2.</td><td>Dolasci na nastavu i aktivno učešće</td><td>20</td><td>20%</td></tr><tr><td>3.</td><td>Završni ispit</td><td>50</td><td>50%</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr></table>				R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Esej	30	30%	2.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	20	20%	3.	Završni ispit	50	50%																	Ukupno: 100 bodova			100%
	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																				
	1.	Esej	30	30%																																				
	2.	Dolasci na nastavu i aktivno učešće	20	20%																																				
	3.	Završni ispit	50	50%																																				
Ukupno: 100 bodova			100%																																					
Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:																																								
- Esej - Dolasci na nastavu i aktivno učešće: postavljanje pitanja, diskusije i kritički osvrti na predavanja i vježbe, te korištenje pripremljene literature - Završni ispit: pismena provjera znanja																																								
Napomena:																																								
Da bi pristupili završnom ispitu studenti su dužni tokom nastave dostići minimalan broj bodova (55%) za svaki oblik element praćenja.																																								
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:																																							
	<table><tr><td>a) 10 (A)</td><td>- izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;</td></tr><tr><td>b) 9 (B)</td><td>- iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;</td></tr><tr><td>c) 8 (C)</td><td>- prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;</td></tr><tr><td>d) 7 (D)</td><td>- općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;</td></tr><tr><td>e) 6 (E)</td><td>- zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;</td></tr><tr><td>f) 5 (F, FX)</td><td>- ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</td></tr></table>				a) 10 (A)	- izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;	b) 9 (B)	- iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;	c) 8 (C)	- prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;	d) 7 (D)	- općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;	e) 6 (E)	- zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;	f) 5 (F, FX)	- ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.																								
a) 10 (A)	- izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;																																							
b) 9 (B)	- iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;																																							
c) 8 (C)	- prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;																																							
d) 7 (D)	- općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;																																							
e) 6 (E)	- zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;																																							
f) 5 (F, FX)	- ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.																																							
Literatura	Obavezna																																							
	Literatura: - Max Scheler. (1987): Položaj čovjaka u kozmosu. Sarajevo: Veselin Masleša. - Helmuth Plessner (1981): <i>Stupnjevi organskog i čovjek</i>. Sarajevo: Veselin Masleša. - Arnold Gehlen. (1974): Čovjek. Sarajevo: Veselin Masleša. - Erich Rothacker (1985):<i>Filozofska antropologija</i>. Sarajevo: Veselin Masleša. - Hans Georg Gadamer/ Paul Vogler (Hrsg), <i>Neue Anthropologie</i>, - Hans-Georg Gadamer. (1978): <i>Istina i metoda</i>. Sarajevo: Veselin Masleša. - Jean Grondin. (2002): <i>Gadamer: čitanka</i>. Zagreb: Matica Hrvatska. - Ernst Cassirer (1985):<i>Filozofija simboličkih formi I,II,III</i>, Novi sad: Književna zajednica.																																							

	9. C. Lévi Strauss (1980): <i>Mitologike</i>; Beograd: BIGZ. 10. C. Lévi Strauss (1978): <i>Divlja misao</i>. Beograd: Nolit. 11. Hans Blumenberg (1979): <i>Arbeit am Mythos</i>. Frankfurt: Suhrkamp. 12. Christoph Jamme, «Gott an hat ein Gewand», 13. Herbert Marcuse (1985): <i>Eros i civilizacija</i>. Zagreb: Naprijed. 14. Maurice Marleau-Ponty (1990): <i>Fenomenologija percepcije</i>. Sarajevo: Veselin Masleša. 15. M. Heidegger (1969): <i>Doba slike svijeta</i>. Zagreb : Studentski centar Sveučilišta u Zagrebu. 16. M. Heidegger (1996): <i>Pismo o humanizmu</i>, Pitanje o tehnici u: Kraj filozofije i zadaća mišljenja. Zagreb: Naprijed. 17. Peter Sloterdijk (1992): <i>Kritika ciničnog uma</i>, Zagreb,. Globus. 18. Peter Sloterdijk (1998, 1999, 2004): <i>Sphären I, II, III</i>. Frankfurt: Suhrkamp. 19. Odo Marquard (1986): <i>Apologie des Zufälligen</i>, Stuttgart: P.Reklam. 20. Ulrich Beck (2002): <i>Macht und Gegenmacht im globalen Zeitalter</i>. Suhrkamp. 21. Emanuel Levinas (2006): <i>Totalitet i beskonačno</i>. Beograd: Jasen. 22. Jacques Derrida (2007): <i>Pisanje i razlika</i>. Sarajevo: Šahinpašić. 23. Jean Baudrillard (1991): <i>Fatalne strategije</i>. Novi Sad: Književna zajednica. 24. Bernhard Waldenfels (1999): <i>Vielstimmigkeit der Rede</i>. Frankfurt: Suhrkamp. 25. Giorgio Agamben (2006): <i>Homo sacer</i>. Zagreb: Multimedijalni Institut, Arkzin.
Napomene	

Handwritten signature: Slavica

Handwritten signature: Nikola Vojnov